

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Załącznik do Uchwały Nr 393/08 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 15 maja 2008 r. w sprawie zmiany Uchwały nr 1000/07 z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie przyjęcia *Podręcznika kwalifikowania wydatków objętych dofinansowaniem w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013* zmieniony:

- Uchwałą nr 312/09 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 31 marca 2009 r.,
- Uchwałą nr 726/09 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 25 czerwca 2009 r.
- Uchwałą nr 1072/09 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 22 września 2009 r.
- Uchwałą nr 1389/09 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 8 grudnia 2009 r.
- Uchwałą nr 245/10 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 11 marca 2010 r.
- Uchwałą nr 876/10 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 26 lipca 2010 r.
- Uchwałą nr 1062/10 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 14 września 2010 r.
- Uchwałą nr 1456/10 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 7 grudnia 2010 r.

Zarząd Województwa Małopolskiego

PODRĘCZNIK KWALIFIKOWANIA WYDATKÓW OBJĘTYCH DOFINANSOWANIEM W RAMACH MAŁOPOLSKIEGO REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO NA LATA 2007-2013

Kraków, grudzień 2010 r.

SPIS TREŚCI

Skróty występujące w Podręczniku.....	4
Najważniejsze pojęcia występujące w Podręczniku	4
Podstawa prawna	5
Główne akty prawne i dokumenty regulujące zagadnienia kwalifikowalności wydatków	6

CZEŚĆ I. ZASADY OGÓLNE

1. Zasady kwalifikowania projektu	7
2. Zasięg terytorialny	7
3. Trwałość projektu	8
4. Zasady kwalifikowania wydatków	8
5. Ogólne warunki uznania wydatku za kwalifikowany	9
6. Kwalifikowalność wydatków w ramach projektów objętych schematami pomocy publicznej	11
7. Podmiot ponoszący wydatki	12
8. Uznanie wydatku za poniesiony	12
9. Termin poniesienia wydatku	14
10. Zakaz podwójnego finansowania	15
11. <i>Cross-financing</i> – elastyczne finansowanie	16
12. Projekty generujące dochód	16

CZEŚĆ II. WARUNKI UZNANIA ZA KWALIFIKOWANE POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW WYDATKÓW

A. Wydatki związane z przygotowaniem projektu

13. Wydatki na przygotowanie projektu	17
---	----

B. Wydatki związane bezpośrednio z realizacją projektu

14. Nabycie nieruchomości.....	20
15. Zakup środków trwałych	22
16. Zakup wartości niematerialnych i prawnych	24
17. Leasing oraz inne techniki finansowania nieruchomości, środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.....	24
18. Instalacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	26
19. Amortyzacja	26
20. Roboty budowlane	27
21. Instrumenty finansowe	28
22. Wkład niepieniężny	28
23. Wydatki na mieszkalnictwo	30
24. Podatek VAT oraz inne obciążenia publicznoprawne	31

C. Wydatki związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą

25. Koszty osobowe pracownika zarządzającego projektem	32
26. Zarządzanie projektem	34
27. Koszty osobowe pracownika zaangażowanego do bezpośredniej realizacji projektu	35
28. Ekspertyzy / audyt	36
29. Nadzór i zastępstwo inwestycyjne	37
30. Usługi finansowe i zabezpieczenia	38
31. Wydatki na promocję projektu	38
32. Koszty ogólne	38

CZEŚĆ III. RODZAJE WYDATKÓW KWALIFIKOWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁANIACH / SCHEMATACH DLA OSI PRIORYTETOWYCH I –VIII MRPO

40

CZEŚĆ IV. RODZAJE WYDATKÓW KWALIFIKOWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁANIACH IX OSI PRIORYTETOWEJ MRPO – POMOC TECHNICZNA

68

Załącznik 1. Zasady kwalifikowania podatku VAT dla projektów realizowanych w ramach MRPO..... 72

Skróty występujące w Podręczniku:

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

IOB – Instytucje Otoczenia Biznesu

IP II – Instytucja Pośrednicząca II stopnia we wdrażaniu II osi priorytetowej Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, której funkcje pełni Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości.

IWIPK MRPO – Indykatywny Wykaz Indywidualnych Projektów Kluczowych Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego

IZ – Instytucja Zarządzająca

KE – Komisja Europejska

MRPO – Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013

MRR – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

PZP – ustawa *Prawo Zamówień Publicznych*

RLM – równoważna liczba mieszkańców

UMRPO – Uszczegółowienie Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Najważniejsze pojęcia występujące w Podręczniku:

Beneficjent - zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006, z późn.zm. - Podmiot gospodarczy, podmiot lub przedsiębiorstwo, publiczne lub prywatne, odpowiedzialne za inicjowanie lub inicjujące i realizujące operacje. Potencjalni beneficjenci, uprawnieni do wnioskowania o wsparcie ze środków MRPO, uprawnieni do podpisania umowy o dofinansowanie oraz odpowiadający za realizację projektów, zostali zdefiniowani na poziomie każdego działania/schematu MRPO (pkt. 18 szczegółowego opisu działań).

W ramach programów pomocy objętych art. 87 Traktatu, beneficjentami są przedsiębiorstwa publiczne lub prywatne, realizujące indywidualny projekt i otrzymujące pomoc publiczną.

Cross-financing - Zasada elastycznego krzyżowego finansowania, mająca na celu ułatwienie wdrażania jednofunduszowych programów operacyjnych, polegająca na finansowaniu działań, które należą do obszaru interwencji innego funduszu strukturalnego, zgodnie z art. 34 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, z późn.zm.. Zasada ta stosuje się jedynie do działań, które są zarówno niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu lub grupy projektów, jak i bezpośrednio powiązane z projektem lub grupą projektów. Udział środków możliwych do objęcia zasadą jest ograniczony do 10% na poziomie osi priorytetowej Programu. Szczegółowa informacja nt. możliwości stosowania tej zasady jest określona w MRPO oraz opisach działań/schematów UMRPO (pkt. 17 szczegółowego opisu działań).

Duży projekt – projekt, którego całkowity koszt przekracza kwotę 50 mln EUR

Koszty osobowe – wydatki na wynagrodzenie pracownika beneficjenta (opracowującego dokumentację przygotowawczą projektu, zarządzającego projektem, zaangażowanego przy bezpośredniej realizacji projektu, sprawującego nadzór nad robotami budowlanymi) poniesione na podstawie umowy o pracę, mianowania, powołania, umowy cywilno-prawnej, z uwzględnieniem wszystkich dodatkowych warunków kwalifikowalności wydatków określonych w niniejszym Podręczniku (w tym, w szczególności dla kategorii pn. koszty osobowe).

W przypadku zawarcia przez beneficjenta umowy cywilno-prawnej z osobą nie będącą pracownikiem beneficjenta, fakt ten traktuje się jako zlecenie usługi.

Partner - podmiot występujący w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu (wymieniony w katalogu beneficjentów danego działania/schematu MRPO), realizujący wspólnie z beneficjentem (i ewentualnie innymi partnerami) projekt na warunkach określonych w umowie z beneficjentem i wnoszący do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe.

Program pomocowy – program określający zasady postępowania w sprawach dotyczących pomocy państwa spełniającej przesłanki określone w art. 87 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Umowa / Umowa o dofinansowanie – umowa wraz z załącznikami (m.in. wnioskiem aplikacyjnym, studium wykonalności) zawarta pomiędzy Instytucją Zarządzającą lub Instytucją Pośredniczącą II stopnia (w ramach II Osi priorytetowej MRPO) a Beneficjentem, na podstawie której Beneficjent realizuje projekt współfinansowany w ramach MRPO. Pod tym pojęciem rozumie się również decyzję o dofinansowaniu projektu podjętą przez Instytucję Zarządzającą na podstawie art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Wydatek kwalifikowany – wydatek lub koszt poniesiony przez Beneficjenta w związku z realizacją projektu w ramach MRPO, zgodnie z zasadami obowiązującymi w Podręczniku, który kwalifikuje się do refundacji(**rozliczenia**) ze środków przeznaczonych na realizację MRPO w trybie określonym w umowie o dofinansowanie projektu.

Wydatek niekwalifikowany – wydatek lub koszt niekwalifikujący się do refundacji ze środków przeznaczonych na realizację MRPO.

Wyłączenie blokowe (wyłączenie grupowe) - należy przez to rozumieć pomoc publiczną, której nie dotyczy obowiązek notyfikacji, zgodnie z rozporządzeniami Komisji wydanymi na podstawie art. 1 Rozporządzenia Rady (WE) nr 994/98 z dnia 7 maja 1998 r. dotyczącego stosowania art. 92 i 93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (Dz.Urz. WE L 142 z 14.05.1998).

Podstawa prawna

Niniejszy *Podręcznik kwalifikowania wydatków objętych dofinansowaniem w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013* został przygotowany na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 6 *Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku, o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz.712 z późn. zm.) oraz pkt 2.3 *Krajowych wytycznych dotyczących kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013*.

Główne akty prawne i dokumenty regulujące zagadnienia kwalifikowalności wydatków w odniesieniu do MRPO

Kwestię kwalifikowania wydatków w ramach MRPO regulują następujące akty prawne:

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006., z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE z dnia 31 lipca 2006 r., L 210/25, z późn.zm), zwane dalej „rozporządzeniem nr „1083/2006,”
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999 (Dz. Urz. UE z dnia 27 grudnia 2006 r., L 371/1 z późn.zm.), zwane dalej „rozporządzeniem nr 1828/2006),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1080/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999 (Dz. Urz. UE z dnia 31 lipca 2006 r., L 210/1), zwane dalej „rozporządzeniem nr 1080/2006”;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1081/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1784/1999 (Dz. Urz. UE z dnia 31 lipca 2006 r., L 210/12), zwane dalej „rozporządzeniem nr 1081/2006”;
- Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz.712 z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju”,
- Ustawa Prawo zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 1759 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1058 z późn. zm.), zwana dalej „ustawą prawo zamówień publicznych”,
- Ustawa o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o rachunkowości”,
- Małopolski Regionalny Program Operacyjny przyjęty przez Komisję Europejską w dniu 4 września 2007 r. decyzją CCI 2007PL161PO010 oraz uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego nr 780/07 z dnia 4 października 2007, zwany dalej „MRPO”;
- Uszczegółowienie Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, przyjęte uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego nr 938/07 z dnia 27 listopada 2007 z późn. zm., zwane dalej „UMRPO”,

- Krajowe wytyczne dotyczące kwalifikowania wydatków w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w okresie programowania 2007-2013, zwane dalej „Krajowymi wytycznymi”.

CZĘŚĆ I. ZASADY OGÓLNE

1. Zasady kwalifikowania projektu

1.1. Ocena kwalifikowalności projektu jest dokonywana na etapie wyboru projektów o dofinansowanie i polega na sprawdzeniu czy przedstawiony projekt może stanowić przedmiot współfinansowania z EFRR. Projekt jest kwalifikowany jeżeli spełnia następujące warunki ogólne:

- a) jest zgodny z horyzontalnymi politykami Wspólnoty,
- b) jest zgodny z wymogami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- c) jest zgodny z dokumentem programowym, jest zgodny z opisem dla danego działania/schematu Uszczegółowienia MRPO na lata 2007-2013,
- d) przyczynia się do realizacji celów danego priorytetu/działania MRPO,
- e) jest zgodny z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego oraz branżowymi i sektorowymi strategiami regionalnymi,
- f) spełnia kryteria wyboru zaakceptowane przez Komitet Monitorujący i zapisane w Uszczegółowieniu MRPO.

1.2. Uznanie danego projektu za kwalifikowany do wsparcia w ramach MRPO nie oznacza, że wszystkie wydatki poniesione w trakcie realizacji projektu będą uznane za kwalifikowane.

2. Zasięg terytorialny

2.1. Zgodnie z art. 5 ust 1. rozporządzenia 1083/2006, z późn.zm. jako generalną zasadę przyjmuje się, iż projekt współfinansowany z funduszy strukturalnych musi być realizowany w granicach administracyjnych obszaru objętego programem, w ramach którego jest realizowany tj.: w przypadku Programów Regionalnych - w regionie, którego dotyczy dany program (NUTS II). Oznacza to, iż projekt współfinansowany w ramach MRPO musi być realizowany w granicach administracyjnych województwa małopolskiego.

2.2. Odstępstwa od zasady przedstawionej w ppkt 2.1. są możliwe w przypadku łącznego spełnienia następujących warunków:

- a) realizacja projektu za zgodą IZ,
- b) tylko w sytuacji, kiedy projekt przynosi znaczące korzyści dla regionu objętego wsparciem.

Za zgodę uznaje się umieszczenie w UMRPO zapisu dopuszczającego do realizacji projekty o charakterze ponadregionalnym – np. w przypadku Działań Osi Priorytetowej 8 – Współpraca międzyregionalna. Oznacza to, iż przy spełnieniu warunków określonych w lit. a i b dopuszcza się

możliwość współfinansowania wydatków, które w związku z realizacją danego projektu są ponoszone poza granicami Wspólnoty Europejskiej.

3. Trwałość projektu

3.1. Zgodnie z art. 57 rozporządzenia 1083/2006, z późn. zm. każdy projekt współfinansowany ze środków funduszy strukturalnych musi zachować trwałość przez okres **pięciu lat** od daty stanowiącej ostatni dzień okresu kwalifikowania wydatków (stanowiącego jednocześnie okres realizacji projektu) wskazanego w umowie o dofinansowanie. Takie podejście jest zgodne z art. 88 rozporządzenia 1083/2006, z późn.zm

3.2. W przypadku projektów realizowanych przez MŚP, okres o którym mowa w ppkt 3.1. wynosi trzy lata od daty zakończenia projektu określonej w umowie o dofinansowanie.

3.3. Pojęcie „trwałości projektu” rozumiane jest jako niepoddanie projektu tzw. znaczącej modyfikacji tj.:

- a) modyfikacji mającej wpływ na charakter lub warunki realizacji projektu lub powodującej uzyskanie nieuzasadnionej korzyści przez przedsiębiorstwo lub podmiot publiczny; oraz
- b) wynikającej ze zmiany własności elementu infrastruktury i/lub środków trwałych albo z zaprzestania działalności produkcyjnej i innych.

3.4. Znacząca modyfikacja oznacza jednocześnie spełnienie co najmniej jednego z warunków wymienionych w lit. a i co najmniej jednego z warunków wymienionych w lit. b.

3.5. Powyższe uregulowania dotyczą projektów infrastrukturalnych oraz projektów, w których dokonywany jest zakup sprzętu lub wyposażenia.

3.6. Dopuszcza się możliwość przekształcenia podmiotu realizującego projekt tylko w przypadku łącznego spełnienia następujących warunków:

- a) zostanie zachowany cel projektu,
- b) nowy podmiot realizujący projekt wpisuje się w katalog beneficjentów danego działania / schematu MRPO, w dniu złożenia wniosku przez dotychczasowego Wnioskodawcę,
- c) nowy podmiot przejmie na siebie wszelkie zobowiązania wynikające z zawartej z dotychczasowym beneficjentem umowy o dofinansowanie.

3.7. Wydatki poniesione na rzecz projektu, który zostanie poddany znaczącym modyfikacjom zostaną objęte procedurą odzyskiwania zgodnie z art. 98–102 rozporządzenia 1083/2006, z późn.zm..

4. Zasady kwalifikowania wydatków

4.1. Wydatek kwalifikowany to wydatek spełniający warunki umożliwiające jego całkowite lub częściowe pokrycie środkami przeznaczonymi na realizację programu operacyjnego, pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej lub z publicznych źródeł krajowych.

4.2. Niniejszy Podręcznik określa warunki uznania wydatku za wydatek kwalifikowany w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

4.3. Oceny kwalifikowalności wydatku dokonuje się zarówno na etapie wyboru wniosku o dofinansowanie projektu, jak i podczas realizacji projektu. Na etapie wyboru wniosków sprawdzeniu podlega potencjalna kwalifikowalność wydatków ujętych we wniosku. Kwalifikowalność poniesionych wydatków oceniana jest również w trakcie realizacji projektu, kiedy beneficjent przedkłada kolejne wnioski o płatność, w tym na etapie wniosku o płatność końcową oraz podczas kontroli.

4.4. Przyjęcie danego projektu do realizacji i podpisanie z beneficjentem umowy o dofinansowanie nie oznacza, że wszystkie wydatki, które beneficjent przedstawi do refundacji w trakcie realizacji projektu, będą kwalifikować się do współfinansowania.

4.5. Beneficjenci w ramach przygotowywanych projektów, określają zarówno wydatki kwalifikujące się do wsparcia (wydatki kwalifikowane), jak również wydatki nie kwalifikujące się do wsparcia (wydatki niekwalifikowane). Potwierdzenie wysokości planowanych do poniesienia wydatków kwalifikowanych następuje w umowie o dofinansowanie zawartej z beneficjentem MRPO.

4.6. Wydatek będzie uznany za kwalifikowany, jeśli spełnia równocześnie:

- wszystkie dotyczące go warunki określone w niniejszym Podręczniku, oraz
- wszystkie dotyczące go warunki określone w programie pomocowym, tj. w akcie prawa polskiego stanowiącym podstawę prawną udzielenia pomocy.

4.7. Z zastrzeżeniem postanowień punktu 4.8 do oceny kwalifikowalności wydatków stosuje się wersję Podręcznika obowiązującą na dzień ogłoszenia przez IZ / IP II MRPO informacji o konkursie.

4.8. W przypadku kiedy zasady dotyczące kwalifikowalności wydatków obowiązujące na każdym etapie oceny wydatku (tj. na etapie oceny merytorycznej wniosku aplikacyjnego wraz z dokumentacją, weryfikacji wniosków o płatność, wprowadzania zmian w projekcie, kontroli projektu) są korzystniejsze dla beneficjentów niż zasady kwalifikowania wydatków obowiązujące na dzień ogłoszenia informacji o konkursie – stosuje się zasady korzystniejsze dla beneficjenta. Niniejszej zasady nie stosuje się wstecz – czyli w odniesieniu do już zatwierdzonych wydatków we wnioskach o płatność .

5. Ogólne warunki uznania wydatku za kwalifikowany

5.1. Wydatek jest zgodny z postanowieniami Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

5.2. Wydatek jest niezbędny dla wdrażania i realizacji projektu, bez niego projekt nie mógłby zostać zrealizowany.

5.3. Wydatek jest efektywny i racjonalny.

5.4. Wydatek został poniesiony w okresie kwalifikowania wydatków. (Szczegółowe zasady dotyczące terminu ponoszenia wydatku określają zapisy pkt 9 niniejszego Podręcznika).

5.5. Wydatek zastał poniesiony zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wspólnotowego oraz prawa krajowego, a nadto projekt i wydatki są zgodne z obowiązującymi Wytocznymi Ministra Rozwoju Regionalnego wydanymi na podstawie art. 35 ust 3 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;

- a) wydatek poniesiony przez podmiot zobowiązany do stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych powinien być dokonany zgodnie z tą ustawą,
- b) wydatek poniesiony przez przedsiębiorcę powinien być dokonany zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz.1095, z późn. zm.)

Na potrzeby niniejszego podręcznika istnienie jednorazowej transakcji potwierdza co do zasady umowa zawarta pomiędzy przedsiębiorcami lub w przypadku jej braku faktura.

Naruszenie art. 22 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej stanowi sytuacja gdy w ramach transakcji, której wartość przekracza równowartość 15 tys. euro, jakkolwiek płatność z niej wynikająca, bez względu na jej wartość nie została dokonana przelewem (w formie bezgotówkowej). Wówczas płatność gotówkowa stanowi wydatek niekwalifikowany.

Stwierdzenie naruszenia art. 22 nie wyklucza uznania wydatku za kwalifikowany w części w jakiej płatności nastąpiły w formie bezgotówkowej.

5.6. Wydatek został poniesiony zgodnie z kategoriami wydatków wynikających z umowy o dofinansowanie projektu. Kategorie te zastają ujęte we wniosku o dofinansowanie projektu, stanowiącym załącznik do umowy. Rezerwa na nieprzewidziane wydatki w ramach projektu nie stanowi kategorii wydatku.

5.7. Wydatek został dokonany w sposób oszczędny, tzn. w oparciu o zasadę dążenia do uzyskania założonych efektów przy jak najniższej kwocie wydatku.

5.8. Wydatek, który został uznany za kwalifikowany w ramach danego projektu dofinansowanego środkami publicznymi krajowymi lub wspólnotowymi, nie może być ponownie uznany za wydatek kwalifikowany w ramach innego projektu.

5.9. Wydatek został należycie udokumentowany.

a) Dowodem poniesienia wydatku jest zapłacona faktura (sporządzona zgodnie ze stosownym Rozporządzeniem Ministra Finansów) lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej (np. lista płac, rachunek do umowy zlecenia, umowy o dzieło, delegacja – zawierające wszystkie elementy zgodnie z obowiązującymi przepisami; w przypadku delegacji konieczne jest potwierdzenie odbycia delegacji na druku delegacji) wraz z dołączonym wyciągiem z operacji na rachunku bankowym.

b) W przypadku płatności gotówkowej dowodem jest faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej z adnotacją „zapłacono gotówką” opatrzone podpisem upoważnionej osoby (wystawcy /sprzedawcy) oraz wyciąg z raportu kasowego potwierdzający płatność.

c) W przypadku faktur lub innych dokumentów księgowych wystawionych w językach obcych i/lub walutach obcych za wydatek kwalifikowany uznaje się wydatek faktycznie poniesiony. W przypadku trudności z identyfikacją zapisów faktury lub innego dokumentu księgowego Beneficjent będzie zobowiązany dostarczyć wiarygodne tłumaczenie dokumentu.

d) W przypadku zakupu nieruchomości dokumentem potwierdzającym poniesienie wydatku jest akt notarialny wraz z potwierdzeniem uiszczenia opłaty.

e) W przypadku amortyzacji dokumentem potwierdzającym wysokość odpisów amortyzacyjnych jest polecenie księgowania.

f) W przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego na rzecz projektu, który podlega wycenie przez niezależnego rzeczoznawcę wycena:

- w przypadku nieruchomości ważny operat szacunkowy (zgodnie z art. 156 ust. 3 ustawy z dnia 31 sierpnia 1997 r o gospodarce nieruchomościami. operat szacunkowy ważny jest przez okres 12 m-cy od daty jego sporządzenia, o ile nie wystąpiły zmiany uwarunkowań prawnych lub istotne zmiany czynników o których mowa w art. 154 w/w ustawy)
- w przypadku nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy porozumienie pomiędzy wolontariuszem a korzystającym (określające zakres, sposób i czas wykonywania świadczeń wolontariuszy) oraz listy czasu pracy podpisane przez wolontariusza oraz osobę zarządzającą projektem. Karta pracy wolontariusza powinna zawierać co najmniej następujące informacje: imię i nazwisko wolontariusza, datę i miejsce świadczenia pracy, wymiar godzinowy, szacunkową wartość realizowanych zadań, zakres realizowanych zadań oraz uzasadnienie ich związku z projektem jak również uzasadnienie obliczenia ich wartości oraz podpis wolontariusza i pracodawcy.

W przypadkach, gdy potwierdzenie poniesienia wydatków ww. dokumentami nie jest możliwe, dowodem poniesienia wydatku jest inny dokument zaakceptowany przez IZ / IP II MRPO jako stwierdzający poniesienie wydatku.

5.10. Zgodnie z art. 60 lit. d rozporządzenia nr 1083/2006, z późn.zm., beneficjent jest zobowiązany do prowadzenia dla projektu odrębnej ewidencji księgowej kosztów, wydatków i przychodów lub stosowania w ramach istniejącego informatycznego systemu ewidencji księgowej odrębnego kodu księgowego umożliwiającego identyfikację wszystkich transakcji oraz poszczególnych operacji bankowych związanych z projektem oraz zapewnienia, że operacje gospodarcze są ewidencjonowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W przypadku Beneficjentów prowadzących księgi rachunkowe operacje gospodarcze zapisywane są na kontach wyodrębnionej ewidencji księgowej. Sposób prowadzenia wyodrębnionej ewidencji wydatków dla Beneficjentów stosujących uproszczone formy księgowości określają odrębne wytyczne, instrukcje.

5.11. W przypadku ponoszenia przez beneficjenta wydatków kwalifikowanych objętych limitami określonymi w niniejszym Podręczniku (z wyłączeniem limitu określonego dla nabycia nieruchomości niezabudowanej lub nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków) dopuszcza się w uzasadnionych przypadkach na etapie rozliczania projektu – przekroczenie wskazanego limitu, w sytuacji:

- zachowania deklarowanych celów projektu oraz
- uzyskania zgody IOK.

6. Kwalifikowalność wydatków w ramach projektów objętych schematami pomocy publicznej

6.1. W przypadku gdy pokrycie wydatku środkami przeznaczonymi na realizację Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego stanowić będzie pomoc publiczną w rozumieniu art. 87 ust. 1 TWE (lub pomoc *de minimis*), zastosowanie znajdą zasady dotyczące kwalifikowalności wydatków wynikające z przepisów wspólnotowych i krajowych regulujących przeznaczenie pomocy publicznej. W takim przypadku za kwalifikowane mogą być uznane tylko te wydatki, które spełniają równocześnie warunki określone w Podręczniku jak i warunki określone w programie pomocy publicznej lub akcie prawnym przyznającym pomoc indywidualną ad hoc.

6.2. Przy realizacji projektów, w których występuje pomoc publiczna należy wziąć pod uwagę następujące kwestie:

- a) w przypadku działań objętych wyłączeniem blokowym bądź programem pomocowym zatwierdzonym przez KE, obowiązują ramy czasowe kwalifikowalności wydatków w nim określone,
- b) niespełnienie kryteriów narzuconych regułami programu pomocy publicznej skutkować będzie odmową przyjęcia projektu do dofinansowania lub odmową uznania wydatków za kwalifikowane.

6.3. W przypadku programów pomocowych realizowanych w oparciu o przepisy rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1628/2006 z dnia 24 października 2006 r., w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej oraz Wytucznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013 (Dz. U. UE C54 z 04.03.2006), pomoc może być udzielana na następujących warunkach:

a) wnioskodawca nie rozpoczął realizacji inwestycji:

przed rozpoczęciem realizacji projektu jest zobowiązany uruchomić procedurę aplikacyjną o wsparcie w ramach MRPO. Przez rozpoczęcie realizacji projektu należy rozumieć podjęcie czynności zmierzających bezpośrednio do realizacji inwestycji, w szczególności podjęcie prac budowlanych lub pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie wnioskodawcy do zamówienia urządzeń lub usług (np. zawarcie umowy z dostawcą, zawarcie umowy leasingowej), z wyłączeniem wydatków związanych z przygotowaniem i opracowaniem dokumentacji projektowej.

b) projekt dotyczy realizacji nowej inwestycji, przez którą należy rozumieć:

1. Inwestycje w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne związane z:

- utworzeniem nowego przedsiębiorstwa,
- rozbudową istniejącego przedsiębiorstwa,
- dywersyfikacją produkcji przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów lub
- zasadniczą zmianę dotyczącą procesu produkcyjnego w istniejących przedsiębiorstwach.

2. Zakup środków trwałych bezpośrednio związanych z przedsiębiorstwem, które zostało zamknięte lub zostałoby zamknięte, gdyby zakup nie nastąpił, przy czym środki zakupywane są przez inwestora niezależnego od zbywcy.

3. Nową inwestycją nie jest inwestycja prowadząca wyłącznie do odtworzenia zdolności produkcyjnych lub nabycie udziałów / akcji przedsiębiorstwa.

7. Podmiot ponoszący wydatki

7.1. Co do zasady wydatkiem kwalifikowanym jest wydatek faktycznie poniesiony przez beneficjenta uprawnionego do złożenia wniosku w ramach danego działania/schematu - tj. podmiot, z którym Instytucja Zarządzająca, Instytucja Pośrednicząca lub Instytucja Wdrażająca zawarła umowę o dofinansowanie projektu lub w odniesieniu do którego podjęła decyzję o dofinansowaniu projektu własnego w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Wyjątek od tej zasady określa ppkt 7.2.

7.2. W przypadku gdy projekt jest realizowany przez konsorcjum (w partnerstwie lub w porozumieniu) wydatkiem kwalifikowanym jest wydatek poniesiony przez dowolnego uczestnika konsorcjum (partnerstwa lub porozumienia). Przez konsorcjum (partnerstwo lub porozumienie) rozumie się grupę podmiotów wymienionych w katalogu beneficjentów danego działania/schematu MRPO, utworzoną w drodze umowy między tymi podmiotami w celu wspólnej realizacji projektu. Umowa pomiędzy partnerami / stronami porozumienia musi co najmniej:

- a) wskazywać Lidera (koordynatora) przedsięwzięcia, który składa wniosek i jest podmiotem wszelkich praw i obowiązków,
- b) zawierać opis wzajemnych relacji między partnerami, stronami porozumienia, w tym w szczególności, opis zasad w zakresie dokonywania płatności i rozliczeń, zakres zadań realizowanych w projekcie przez poszczególnych partnerów, strony porozumienia (w tym plan finansowy projektu),
- c) zapewnić Instytucji Zarządzającej uprawnienia wobec wszystkich podmiotów, zwłaszcza w zakresie kontroli ponoszenia wydatków.

8. Uznanie wydatku za poniesiony

8.1. Wydatek uznaje się za poniesiony, jeżeli nastąpił faktyczny przepływ środków pieniężnych od podmiotu ponoszącego wydatek do innego podmiotu, tj. doszło do wydatku w znaczeniu kasowym, miał miejsce rozchód środków pieniężnych z kasy lub rachunku bankowego Beneficjenta. Wydatek przedstawiony do rozliczenia musi być uregulowany w 100%, pomimo iż w ramach umowy o dofinansowanie kwalifikowana jest tylko procentowa część danego wydatku. Wyjątki od tej zasady określają ppkt 8.2. – 8.5.

8.2. Wydatek kwalifikowany polegający na amortyzacji środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej uważa się za poniesiony jeśli został dokonany odpis amortyzacyjny.

8.3. Wydatek kwalifikowany polegający na dofinansowaniu funduszu zwrotnego uważa się za poniesiony, jeżeli nastąpiło skuteczne przekazanie środków finansowych (na wyodrębniony dla funduszu Orachunek bankowy) podmiotowi zarządzającemu funduszem.

8.4. Wydatek kwalifikowany polegający na wniesieniu wkładu niepieniężnego uważa się za poniesiony, jeśli wkład został faktycznie wniesiony.

8.5. Wydatek dokonany w drodze kompensaty należności od określonego podmiotu i zobowiązań wobec tego podmiotu uważa się za poniesiony, jeśli podmiot ten uznał kompensatę i zostało to udokumentowane.

8.6. Wydatki muszą być poniesione i udokumentowane zgodnie z obowiązującym prawem polskim oraz prawem wspólnotowym. W zależności od typu beneficjenta oraz rodzaju projektu powinna zostać zachowana zasada zgodności poniesionych wydatków z przepisami obowiązującymi w obszarach: zamówień publicznych, ochrony środowiska, pomocy publicznej oraz rachunkowości.

8.7. Wydatki poniesione na podstawie umowy, która została zawarta z naruszeniem prawa, lub zostały poniesione z naruszeniem prawa, będą uznane za niekwalifikowane.

8.8. Wymiana barterowa nie stanowi wydatku kwalifikowanego w rozumieniu niniejszego Podręcznika.

9. Termin poniesienia wydatku

9.1. Początek okresu kwalifikowania wydatków dla Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego stanowi data 1 stycznia 2007 roku. Kończącą datą kwalifikowalności wydatków jest 31 grudnia 2015 r.

9.2. Termin poniesienia wydatków kwalifikowanych w ramach danego projektu określa umowa o dofinansowanie zawarta z Beneficjentem poprzez wskazanie terminu rozpoczęcia oraz terminu zakończenia realizacji projektu. Oznacza to, iż umowa o dofinansowanie może dopuszczać uznanie za kwalifikowane wydatków poniesionych przed dniem jej zawarcia, jednak nie wcześniej niż przed dniem 1 stycznia 2007 r.

9.3. Kończąca data kwalifikowalności wydatku zapisana w umowie o dofinansowanie może zostać zmieniona tylko w uzasadnionym przypadku - niezależnym od Beneficjenta, na pisemny wniosek, za zgodą instytucji stanowiącej stroną umowy o dofinansowanie, w formie aneksu do umowy o dofinansowanie podpisanej z Beneficjentem. Kończąca data kwalifikowania wydatków dla projektu nie może wykroczać poza datę 31 grudnia 2015 r.

9.4. W stosunku do projektów objętych zasadami pomocy publicznej dzień rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków zostaje określony w następujący sposób:

- a) w przypadku projektów objętych pomocą na zasadzie *de minimis* – terminem rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków jest dzień złożenia wniosku o dofinansowanie projektu,
- b) w przypadku pozostałych projektów objętych pomocą publiczną - termin rozpoczęcia kwalifikowalności określać będą właściwe przepisy prawa wspólnotowego i krajowego dotyczące zasad udzielania tej pomocy, obowiązujące w momencie udzielania wsparcia.

9.5. W ramach MRPO istnieje możliwość dofinansowania projektów częściowo bądź całkowicie zrealizowanych (z zastrzeżeniem szczególnych zasad, które mogą obowiązywać projekty, dla których dofinansowanie stanowi pomoc publiczną). W takim przypadku, za wydatki kwalifikowane będą mogły zostać uznane jedynie wydatki poniesione w okresie kwalifikowania wydatków w ramach MRPO, zgodnie z zasadami określonymi w ppkt 9.2 .

9.6. W przypadku, gdy umowa między beneficjentem a podmiotem wykonującym na jego rzecz roboty budowlane przewiduje ustanowienie zabezpieczenia w formie tzw. kwoty zatrzymanej, może zdarzyć się, że termin wypłaty kwoty zatrzymanej przekroczy termin końcowej daty ponoszenia wydatków kwalifikowanych, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. W takiej sytuacji, aby wydatek stanowiący wypłatę kwoty zatrzymanej na rzecz wykonawcy mógł zostać uznany za wydatek kwalifikowany, termin realizacji projektu powinien zostać tak określony, aby w okresie kwalifikowania wydatków dla projektu uwzględniony był okres gwarancyjny, po upływie którego następuje wypłata kwoty zatrzymanej i by wypłata kwoty zatrzymanej nastąpiła przed upływem końcowego terminu ponoszenia wydatków kwalifikowanych określonego w umowie o dofinansowanie projektu.

W celu przyspieszenia terminu zwrotu kwoty zatrzymanej beneficjent może dopuścić m. in. posłużenie się przez wykonawcę gwarancją instytucji finansowej. W takim przypadku wykonawca uzyskuje zwrot kwoty zatrzymanej (która w innym wypadku mogłaby zostać wypłacona, np. dopiero po dwóch latach) w zamian za przedstawienie gwarancji instytucji finansowej na tę kwotę.

9.7. Za datę poniesienia wydatku przyjmuje się:

a) w przypadku wydatków pieniężnych:

- dokonanych przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą - datę obciążenia rachunku bankowego podmiotu ponoszącego wydatek,
- dokonanych kartą kredytową lub podobnym instrumentem płatniczym o odroczonej płatności - datę transakcji skutkującej obciążeniem rachunku karty kredytowej lub podobnego instrumentu płatniczego,
- dokonanych gotówką – datę faktycznego dokonania płatności,

b) w przypadku amortyzacji – datę dokonania odpisu amortyzacyjnego,

c) w przypadku funduszy zwrotnych – datę przekazania/przelania podmiotowi zarządzającemu funduszem środków finansowych,

d) w przypadku wkładu rzeczowego – datę faktycznego wniesienia wkładu,

e) w przypadku kwoty zatrzymanej – datę wypłacenia wykonawcy kwoty zatrzymanej zgodnie z lit. a,

f) w przypadku kompensaty – datę uznania kompensaty przez drugą stronę.

10. Zakaz podwójnego finansowania

10.1. Podwójne finansowanie oznacza niedozwolone zrefundowanie (**rozliczenie**) całkowite lub częściowe danego wydatku dwa razy ze środków publicznych – wspólnotowych lub krajowych.

10.2. Podwójnym finansowaniem jest w szczególności:

- zrefundowanie (rozliczenie) tego samego wydatku w ramach dwóch różnych projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych,
- zrefundowanie (rozliczenie) kosztów podatku VAT ze środków funduszy strukturalnych a następnie odzyskanie tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o Ustawę o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. z późn. zm.,

- zakupienie środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej, a następnie zrefundowanie (rozliczenie) kosztów amortyzacji tego środka trwałego w ramach funduszy strukturalnych,
- zrefundowanie (rozliczenie) ze środków funduszy strukturalnych wydatku poniesionego na środek trwały, który był współfinansowany ze środków krajowych lub wspólnotowych w przeciągu 7 lat od daty złożenia przez beneficjenta karty projektu lub wniosku o dofinansowanie projektu,
- wniesienie do projektu wkładu niepieniężnego, który w przeciągu 7 lat od daty złożenia przez beneficjenta karty projektu lub wniosku o dofinansowanie projektu był współfinansowany z publicznych środków krajowych lub wspólnotowych,
- zrefundowanie (rozliczenie) wydatku poniesionego przez leasingodawcę na zakup dobra leasingowanego beneficjentowi, a następnie zrefundowanie rat opłacanych przez beneficjenta w związku z leasingiem tego dobra.

10.3. Beneficjent zobowiązany jest załączyć do wniosku o dofinansowanie oświadczenie, w którym deklaruje, iż projekt ubiegający się o współfinansowanie ze środków MRPO na lata 2007-2013, w części współfinansowanej ze środków publicznych, w szczególności ze środków dotacji rozwojowej nie podlega, nie podlegał w przeszłości oraz nie będzie podlegał w przyszłości wsparciu z innych zewnętrznych źródeł finansowania, w tym w szczególności środków dotacji celowych budżetu państwa oraz publicznych programów operacyjnych, współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Europejski Fundusz Społeczny), Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolniczego Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejskiego Funduszu Rybołówstwa (EFR).

11. *Cross-financing* – elastyczne finansowanie

11.1. Małopolski Regionalny Program Operacyjny jest współfinansowany środkami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W związku z tym wydatki na działania określone w art. 3 Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1081/2006 są objęte mechanizmem elastycznego finansowania (*cross-financing*).

11.2. Łączna kwota wydatków objętych mechanizmem elastycznego finansowania uznanych za kwalifikowane nie może przekroczyć 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych ponoszonych w ramach danej osi priorytetowej Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

11.3. Obowiązujący poziom *cross-financingu* w ramach Działania określają zapisy UMRPO (Karta działania pkt.17).

11.4. Poziom *cross-financingu* jest sprawdzany na etapie rozliczenia końcowego projektu i nie może on przekroczyć określonego w umowie o dofinansowanie procentowego udziału w wydatkach kwalifikowanych projektu.

12. Projekty generujące dochód

12.1. W myśl art. 55 rozporządzenia nr 1083/2006, z późn.zm. projekt generujący dochód (inne stosowane pojęcia: przychód netto, dochód netto) oznacza wszelkie projekty których całkowity koszt przekracza 1 mln EUR, obejmujące inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystających oraz wszelkie projekty pociągające za sobą sprzedaż gruntu lub budynków lub dzierżawę gruntu lub najem budynków, lub wszelkie inne odpłatne świadczenie usług, dla których wartość bieżąca przychodów w rozumieniu art. 55 ust. 1 rozporządzenia 1083/2006, z późn.zm. przewyższa wartość bieżącą kosztów operacyjnych.

Projektami generującymi dochody nie są projekty:

- a) które podlegają zasadom pomocy publicznej w rozumieniu art. 87 TWE, w tym pomocy *de minimis*,
- b) dla których wsparcie związane jest z instrumentami inżynierii finansowej w rozumieniu art. 44 rozporządzenia 1083/2006, z późn.zm. oraz Sekcji 8 rozporządzenia 1828/2006,
- c) których całkowity koszt nie przekracza 1 mln EUR.

12.2. Szczegółowe zasady związane z metodologią obliczania i przedstawiania w projekcie generowanego dochodu, a także sposobu jego monitorowania określają *Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód oraz Wytyczne do studium wykonalności dla projektów inwestycyjnych realizowanych w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.*

12.3. Wydatki kwalifikowane poniesione w związku z realizacją projektu generującego dochód nie mogą przekroczyć bieżącej wartości kosztu inwestycji pomniejszonej o bieżącą wartość dochodu netto z inwestycji w danym okresie referencyjnym.

12.4. W przypadku gdy nie wszystkie koszty inwestycji kwalifikują się do współfinansowania, dochód zostaje przyporządkowany proporcjonalnie do kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych części kosztu inwestycji.

12.5. Kalkulacja oczekiwanego dochodu netto z inwestycji dokonywana jest w studium wykonalności lub biznesplanie przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu.

12.6. Powyższych zasad nie stosuje się do projektów podlegających zasadom dotyczącym pomocy publicznej w rozumieniu art. 87 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

CZĘŚĆ II. WARUNKI UZNANIA ZA WYDATKI KWALIFIKOWANE POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW WYDATKÓW DLA OSI PRIORYTETOWYCH I-VIII MRPO

A. Wydatki związane z przygotowaniem projektu

13. Wydatki na przygotowanie projektu

13.1. Wydatki poniesione na opracowanie dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu zostaną uznane za kwalifikowane, jeśli dokumentacja taka jest niezbędna do przygotowania lub realizacji projektu (wymagana przez prawo krajowe bądź wspólnotowe albo przez Instytucję Zarządzającą). Dotyczy to w szczególności wydatków na opracowanie:

- a) studium wykonalności,
- b) oceny oddziaływania na środowisko,
- c) dokumentacji technicznej i projektowej (m.in. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt architektoniczny i wykonawczy, prace geodezyjne, program funkcjonalno-użytkowy, kosztorys użytkowy, kosztorys ofertowy, inwestorski),
- d) opinii, programów, badań, ekspertyz, analiz niezbędnych do przygotowania projektu, w szczególności: prac konserwatorskich, geologicznych, archeologicznych, urbanistycznych,
- e) map lub szkiców lokalnych sytuujących projekt,
- f) programu rewitalizacji,
- g) planu rozwoju uzdrowiska,
- h) zintegrowanego planu rozwoju transportu publicznego.

13.2. Mogą zostać uznane za kwalifikowane wydatki poniesione na opłaty związane z koniecznością uzyskania niezbędnych decyzji (pozwoleń i zezwoleń) administracyjnych niezbędnych do realizacji projektu.

13.3. W przypadku zastosowania w projekcie trybów określonych w ustawie Prawo zamówień publicznych, za koszt kwalifikowany uznaje się wydatki poniesione na przygotowanie dokumentacji przetargowej jak i organizację postępowania przetargowego (między innymi: obsługę, doradztwo, publikację ogłoszeń przetargowych).

13.4. Warunkiem uznania wydatków określonych w ppkt 13.1. - 13.3. za kwalifikowane jest wskazanie tych wydatków w umowie o dofinansowanie projektu, zgodnie z zasadami określonymi w ppkt 9.2.

13.5. Postanowienia ppkt 13.1.-13.3. stosuje się odpowiednio w przypadku dokonywania zmian w projekcie.

13.6. Planowane wydatki na przygotowanie dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu wymienione w ppkt 13.1. powinny zostać oszacowane na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określania metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym.

13.7. W uzasadnionych przypadkach, gdy beneficjent sam przygotowuje niezbędną dokumentację, wydatki poniesione na wynagrodzenie pracowników zaangażowanych w opracowanie dokumentacji przygotowawczej projektu, zostaną uznane za kwalifikowane pod następującymi warunkami:

- a) wydatek został poniesiony przez Beneficjenta, w przypadku:
 - zaangażowania przez niego nowych osób na potrzeby opracowania dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu (stosunek pracy, mianowania, powołania),

• pisemnego oddelegowania, zawarcia umowy cywilno-prawnej lub zmiany zakresu czynności - wcześniej zatrudnionych pracowników, przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa.

b) pracownik jest zatrudniony wyłącznie na potrzeby opracowania dokumentacji związanej z przygotowaniem projektu lub też przeznaczona na przygotowanie projektu określoną część swojego czasu pracy (ustaloną zgodnie z kartami czasu pracy do wydzielonego etatu) lub realizuje zakres opracowywania dokumentacji wskazany w umowie cywilno-prawnej,

c) umowa o dofinansowanie projektu przewiduje kwalifikowalność kosztów osobowych,

d) kwota wynagrodzenia nie może znacząco odbiegać od średniego, miesięcznego wynagrodzenia pracownika w danej instytucji,

e) wydatkami kwalifikowanymi mogą być również premie, o ile spełnione są następujące warunki:

- zostały przewidziane w regulaminie danej instytucji,

- wprowadzono je do regulaminu instytucji co najmniej na 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu,

- obejmują potencjalnie wszystkich pracowników danej instytucji.

f) wydatki na obciążenia publicznoprawne, nakładane na pracodawcę w związku z wypłatą wynagrodzenia uznanego za wydatek kwalifikowany, stanowią również wydatki kwalifikowane, o ile zostały poniesione zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie,

g) beneficjent po złożeniu wniosku o płatność zawierającego koszty osobowe, może zostać wezwany przez IOK do złożenia oświadczenia, iż koszty uwzględnione we wniosku o płatność dotyczą wyłącznie pracy związanej z opracowaniem dokumentacji przygotowawczej projektu w ramach MRPO.

h) wydatki związane z kosztami osobowymi winny być należycie udokumentowane tj. beneficjent zobowiązany jest do przedstawienia następujących dokumentów:

- umowy o pracę i opisu stanowiska, określających obowiązki i wymiar etatu pracownika w zakresie realizacji projektu,
- pisemnego oddelegowania pracownika (w przypadku pracowników etatowych oddelegowanych do pracy na rzecz projektu),
- karty czasu pracy (w przypadku pracownika zatrudnionego w niepełnym wymiarze godzin),
- umowy i rachunku do umowy (w przypadku umów zleceń / o dzieło),
- listy płac (wraz z udokumentowaniem zapłaty wynagrodzenia),
- deklaracji ZUS (wraz z udokumentowaniem zapłaty),
- regulaminu pracy / regulaminu wynagradzania pracowników (w przypadku rozliczania premii).

Wydatki niekwalifikowane:

- wydatki poniesione na przygotowanie karty projektu na potrzeby wstępnej kwalifikacji projektu jak i sporządzenie formularza wniosku o dofinansowanie projektu,

- wydatek poniesiony na przygotowanie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w przypadku, gdy postępowanie to zostało unieważnione z przyczyn wskazanych w art. 93 ust 1 pkt. 7 ustawy prawo

zamówień publicznych, tj. było obarczone wadą uniemożliwiającą zawarcie ważnej umowy w sprawie zamówienia publicznego,

- zasiłki i inne świadczenia związane z kosztami osobowymi wskazane jako wydatki niekwalifikowane w pkt 25,
- wydatki wskazane w ppkt 13.7 ponoszone przez beneficjenta dla którego podstawową działalnością jest działalność gospodarcza, z wyłączeniem beneficjentów projektów umieszczonych w IWIPK MRPO,

B. Wydatki związane bezpośrednio z realizacją projektu

14. Nabycie¹ nieruchomości

14.1. Wyróżnia się następujące rodzaje nieruchomości:

1. Nieruchomość gruntowa:

a) nieruchomość niezabudowana (grunt) - część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności z wyłączeniem budynków, budowli, obiektów małej architektury oraz tymczasowych obiektów budowlanych.

b) nieruchomość zabudowana - część powierzchni ziemskiej stanowiąca odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki, budowle, obiekty małej architektury, jeżeli są trwale związane z gruntem.

2. Nieruchomość budynkowa - trwale związany z gruntem budynek, który na podstawie przepisów szczególnych nie stanowi części składowej nieruchomości gruntowej, lecz jest odrębnym od gruntu przedmiotem własności. Powstaje gdy użytkownik wieczysty wybuduje budynek na gruncie oddanym mu w użytkowanie wieczyste albo gdy użytkownik wieczysty nabędzie budynek przy zawarciu umowy o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste.

3. Nieruchomość lokalowa (lokal wyodrębniony, samodzielny lokal) - nieruchomość, która została wyodrębniona z nieruchomości macierzystej (gruntowej lub budynkowej), w celu ustanowienia odrębnej własności lokalu.

14.2. Wydatek na nabycie nieruchomości jest wydatkiem kwalifikowanym przy łącznym spełnieniu następujących warunków:

a) wydatek został uwzględniony w umowie o dofinansowanie projektu,

b) nieruchomość jest niezbędna do realizacji projektu,

c) nieruchomość wykorzystywana jest tylko do celów realizacji projektu, zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie o dofinansowanie,

d) cena nabycia nieruchomości nie przekracza jej wartości rynkowej, a wartość nieruchomości jest potwierdzona operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu

¹ Przez **nabycie nieruchomości** należy rozumieć: zakup nieruchomości lub przejęcie nieruchomości za odszkodowaniem na podstawie i w granicach określonych przepisami prawa (np. zgodnie z przepisami ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, ustawy o gospodarce nieruchomościami) a także prawo wieczystego użytkowania.

ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.) wraz z przepisami wykonawczymi,

e) nabyta nieruchomość nie była współfinansowana z publicznych środków krajowych ani wspólnotowych w okresie 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu danej nieruchomości przez beneficjenta.

Dokumentem poświadczającym ten fakt może być oświadczenie zbywcy, które beneficjent składa wraz z wnioskiem o płatność.

14.3. Wydatek na nabycie nieruchomości obejmuje:

- a) cenę nabycia nieruchomości lub kwotę odszkodowania z tytułu wywłaszczenia nieruchomości,
- b) kwotę odszkodowania z tytułu ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania obejmującego nieruchomość,
- c) wydatek na wycenę (operat szacunkowy),
- d) wydatek na sporządzenie niezbędnych map,
- e) wydatek na opłatę notarialną.

14.4. Przez wydatek poniesiony na nabycie prawa użytkowania wieczystego należy rozumieć:

- pierwszą opłatę za oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste albo cenę nabycia użytkowania wieczystego wraz z prawem odrębnej własności lokalowej,
- wydatki bezpośrednio związane z nabyciem prawa użytkowania wieczystego wskazane w ppkt 14.3. lit. d-f.

14.5. Jeżeli tylko część nabywanej nieruchomości jest niezbędna dla celów realizacji projektu to za wydatek kwalifikowany uznaje się odpowiednią część ceny nabycia nieruchomości.

14.6. Wydatek poniesiony na zakup nieruchomości niezabudowanej (w tym na nabycie prawa użytkowania wieczystego) lub na nabycie nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków jest kwalifikowany tylko do wysokości 10 % całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu. Wyższy udział procentowy na wydatek związany z zakupem gruntu jest dopuszczalny w projektach związanych z ochroną środowiska naturalnego, za zgodą Instytucji Zarządzającej.

14.7. Dla obliczenia maksymalnej wysokości wydatku kwalifikowanego gruntu należy posłużyć się następującą metodą:

- a) zsumować wszystkie wydatki kwalifikowane z wyjątkiem wydatku na zakup gruntu – otrzymując wielkość „a”,
- b) przyjąć za niewiadomą „x” całkowitą wielkość wydatków kwalifikowanych projektu,
- c) wiedząc, że 90% wydatków kwalifikowanych ogółem stanowi wydatek kwalifikowany bez kosztu zakupu gruntu, obliczyć wartość całkowitej kwoty wydatków kwalifikowanych projektu „x”, gdzie $x = a/0,9$,
- d) maksymalnie do 10% otrzymanego poziomu całkowitej kwoty wydatków kwalifikowanych projektu „x” może stanowić wydatek na zakup gruntu.

Przykład:

Wydatki kwalifikowane projektu - bez wydatku na zakup gruntu wynoszą 2 000 000 zł (a).

Wielkość całkowitej kwoty wydatków kwalifikowanych projektu $x = 2\,000\,000 / 0,9$, czyli $x = 2\,222\,222$.

Wydatek na zakup gruntu może stanowić maksymalnie 10% x czyli do 222 222 zł.

14.8. W uzasadnionych przypadkach, gdy konieczne jest nabycie nieruchomości z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków operat, o którym mowa w ppkt 14.2. d powinien wyszczególnić wartość gruntu i wartość budynków. W tym przypadku za wydatki kwalifikowane uznaje się wydatek na nabycie gruntu (o wartości określonej zgodnie z metodą przedstawioną w ppkt 14.7.) oraz wydatki na wyburzenie budynków, o ile spełniają pozostałe warunki określone w niniejszym Podręczniku. Samej wartości budynków nie uwzględnia się w wydatkach kwalifikowanych.

14.9. Opłata za wyłączenie gruntu z produkcji rolnej lub leśnej może być uznana za wydatek kwalifikowany w takim zakresie, w jakim wyłączenie jest niezbędne dla realizacji projektu.

Wydatki niekwalifikowane:

- koszt nabycia nieruchomości niezabudowanej (w tym na nabycie prawa użytkowania wieczystego) przekraczający 10% wartości wydatków kwalifikowanych projektu,
- koszt nabycia nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojącego(ych) na niej budynku(ów) przekraczający 10% wartości wydatków kwalifikowanych projektu,
- wydatek na nabycie nieruchomości, gdy nie istnieje bezpośredni związek pomiędzy tym zakupem a celami projektu objętego wsparciem,
- wydatek na nabycie nieruchomości gdy beneficjent nie przedstawił operatu szacunkowego rzeczoznawcy majątkowego potwierdzającego wartość rynkową nieruchomości,
- koszt nabycia budynków przeznaczonych do wyburzenia,
- wydatek na nabycie nieruchomości gdy beneficjent nie przedstawił oświadczenia zbywcy, iż zgodnie z jego najlepszą wiedzą nieruchomość w przeciągu ostatnich 7 lat od zakupu przez beneficjenta nie była nabyta z udziałem dotacji krajowych lub wspólnotowych,
- koszt wynagrodzenia pośrednika/agencji nieruchomości/podmiotu pośredniczącego w zakupie nieruchomości,
- różnica pomiędzy ceną nabycia a wartością rynkową nieruchomości, potwierdzoną operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę,
- czynsz najmu (z wyłączeniem osi Priorytetowej 8, Działania 2.1 Schemat D, Działania 2.2 Schemat A, Działania 3.1 Schemat A, Działania 3.3 Schemat B oraz opłat tego typu ponoszonych w ramach cross-finansingu),
- czynsz dzierżawny,
- opłaty roczne wnoszone tytułem użytkowania wieczystego (w okresie realizacji projektu),
- opłaty z tytułu trwałego zarządu nieruchomością,
- opłaty z tytułu użytkowania nieruchomości.

15. Zakup środków trwałych

15.1. Środek trwały na stałe zainstalowany w projekcie to środek trwały niezbędny do wykonywania projektu przez cały okres jego realizacji. Ponadto, przez środek trwały rozumie się składnik aktywów

o przewidywanym okresie użytkowania dłuższym niż jeden rok, kompletny i zdalny do użytku w momencie jego przyjęcia do eksploatacji, przeznaczony na potrzeby jednostki, zaliczany do rzeczowych aktywów trwałych. Wydatek na zakup środka trwałego, który będzie na stałe zainstalowany w projekcie zostanie uznany za kwalifikowany według ceny nabycia (w rozumieniu ustawy o rachunkowości), jeżeli środek ten będzie ujęty w ewidencji księgowej beneficjenta. Dodatkowo środek trwały nie był współfinansowany z publicznych środków krajowych ani wspólnotowych w okresie 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu danego środka trwałego przez beneficjenta. Dokumentem poświadczającym ten fakt może być w szczególności oświadczenie Beneficjenta lub ostatniego sprzedawcy, które beneficjent składa wraz z wnioskiem o płatność.

15.2. Wydatek poniesiony na zakup środka trwałego, który nie będzie na stałe zainstalowany w projekcie, – tj. zakup sprzętu będącego środkiem trwałym do użytku na czas realizacji projektu, np. samochody, komputery, meble, drukarki itp. kwalifikuje się do współfinansowania w wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym, w okresie realizacji projektu wskazanym w umowie o dofinansowanie pod warunkiem, że środek trwały nie był współfinansowany z publicznych środków krajowych ani wspólnotowych w okresie 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu danego środka trwałego przez beneficjenta. Dokumentem poświadczającym ten fakt może być w szczególności oświadczenie Beneficjenta lub ostatniego sprzedawcy, które beneficjent składa wraz z wnioskiem o płatność. Zakup środków trwałych do użytku na czas realizacji projektu nie może nastąpić w końcowym okresie realizacji projektu.

15.3. Wydatek na zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek klasyfikowanych jako wydatki bieżące² może zostać uznany za wydatek kwalifikowany, jeśli tak stanowi umowa o dofinansowanie projektu i pod warunkiem, że nabyte pomoce naukowe, dydaktyczne, książki nie były współfinansowane z publicznych środków krajowych ani wspólnotowych w okresie 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu przez beneficjenta. Dokumentem poświadczającym ten fakt może być w szczególności oświadczenie Beneficjenta lub ostatniego sprzedawcy, które beneficjent składa wraz z wnioskiem o płatność.

15.4. Wydatek na zakup używanych środków trwałych jest kwalifikowany pod następującymi warunkami:

- a) cena używanych aktywów nie przekracza ich wartości rynkowej, określonej na dzień ich nabycia i jest niższa od ceny podobnych, nowych aktywów,
- b) sprzedający złoży oświadczenie określające zbywcę aktywów, miejsce i datę ich zakupu,
- c) beneficjent złoży oświadczenie, iż zakupiony przez niego środek spełnia (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa) wymogi bezpieczeństwa, środowiskowe, techniczne,
- d) środek trwały nie był współfinansowany z publicznych środków krajowych ani wspólnotowych w okresie 7 lat poprzedzających datę dokonania zakupu danego środka trwałego przez beneficjenta. Dokumentem poświadczającym ten fakt może być w szczególności oświadczenie Beneficjenta lub ostatniego sprzedawcy, które beneficjent składa wraz z wnioskiem o płatność.

² Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 roku, w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z dnia 27 czerwca 2006 r.).

15.5. W przypadkach, w których wsparcie stanowi regionalną pomoc inwestycyjną, zakup używanych środków trwałych jest kwalifikowany jedynie w odniesieniu do beneficjentów zaliczanych do sektora MŚP.

Wydatki niekwalifikowane:

- wydatek poniesiony na zakup środka trwałego / zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek, który był współfinansowany ze środków krajowych lub wspólnotowych w przeciągu 7 lat poprzedzających datę zakupu środka trwałego przez beneficjenta,
- wartość rezydualna (księgową wartość likwidacyjną) środków trwałych nie zainstalowanych w projekcie,
- wydatki poniesione na zakup zwierząt.

16. Zakup wartości niematerialnych i prawnych

16.1. Wydatek na zakup wartości niematerialnej i prawnej może zostać uznany za wydatek kwalifikowany, jeśli wartość ta:

- a) zostanie zakupiona od strony trzeciej na warunkach rynkowych,
- b) zostanie ujęta w ewidencji księgowej beneficjenta,
- c) będzie wykorzystywana wyłącznie przez nabywcę, z wyłączeniem sytuacji, w której nabywa się również prawo do udzielania sublicencji, oraz
- d) podlega amortyzacji zgodnie z przepisami o rachunkowości.

16.2. Za wartości niematerialne i prawne uznaje się zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 14 ustawy o rachunkowości - nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, w szczególności:

- a) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,
- b) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych,
- c) know-how.

Do wartości niematerialnych i prawnych nie zalicza się inwestycji, o których mowa w art. 3 ust. 1. pkt 17 ww. ustawy.

17. Leasing oraz inne techniki finansowania nieruchomości, środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych

17.1. Wydatek związany z nabyciem prawa do używania nieruchomości, środka trwałego bądź wartości niematerialnej lub prawnej może być uznany za kwalifikowany, jeśli:

- a) spełnione są warunki określone odpowiednio w pkt 14,15 lub 16, oraz
- b) spełnione są warunki określone w niniejszym punkcie.

17.2. Refundacja kosztów faktycznie poniesionych, w przypadku zastosowania w ramach projektu finansowania w drodze leasingu, jest skierowana na rzecz Leasingobiorcy (podmiot leasingujący dane dobro tj. beneficjenta), z zastrzeżeniem postanowień zawartych w ppkt 17.4.

17.3. Warunki współfinansowania leasingu:

a) Umowa leasingu musi zawierać zapis, iż prawo własności przedmiotu leasingu zostanie przeniesione na Leasingobiorcę po okresie spłaty wszystkich rat leasingowych.

b) Wydatkiem kwalifikowanym do współfinansowania jest część raty leasingowej związanej ze spłatą kapitału leasingowanego dobra, z zastrzeżeniem postanowień zawartych w ppkt 17.4. – tylko w okresie realizacji projektu wskazanym w umowie o dofinansowanie.

c) Dowodem faktycznego poniesienia wydatku jest dokument potwierdzający opłacenie raty leasingowej, z zastrzeżeniem postanowień zawartych w ppkt 17.4.

d) Maksymalna kwota wydatków kwalifikowanych nie może przekroczyć rynkowej wartości dobra będącego przedmiotem leasingu. Oznacza to, że kwota kwalifikująca się do współfinansowania, z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w ppkt 17.3. lit. g, nie może być wyższa niż:

- kwota, na którą opiewa dowód zakupu wystawiony Leasingodawcy, przez dostawcę współfinansowanego dobra - w przypadku dóbr zakupionych nie wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie projektu;

- rynkowa wartość dobra będącego przedmiotem leasingu określona w wycenie sporządzonej przez uprawnionego rzeczoznawcę lub w wycenie sporządzonej w oparciu o metodologię przedstawioną przez beneficjenta i zaakceptowaną przez IZ / IP II MRPO – w przypadku dóbr zakupionych wcześniej niż w okresie 12 miesięcy przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie projektu.

e) Środki w ramach pomocy wspólnotowej na realizację umów leasingu są wypłacane Leasingobiorcy zgodnie z faktycznie spłacanymi ratami leasingu, z zastrzeżeniem postanowień ppkt 17.4.

f) W przypadku, gdy okres obowiązywania umowy leasingu przekracza końcową datę kwalifikowalności wydatków, wydatkami kwalifikującymi się do współfinansowania są - z zastrzeżeniem postanowień ppkt 17.4. - wyłącznie raty leasingowe, których termin płatności przypada na okres ponoszenia wydatków kwalifikowanych określonych w umowie o dofinansowanie projektu oraz faktycznie zapłacone w tym okresie.

g) W przypadku projektów objętych schematami pomocy publicznej lub pomocy *de minimis* umowa leasingu musi zostać zawarta w okresie ponoszenia wydatków kwalifikowanych określonym dla danego rodzaju pomocy.

17.4. W przypadku, gdy partnerem beneficjenta jest firma leasingowa (leasingodawca), do współfinansowania może kwalifikować się wydatek poniesiony przez leasingodawcę na zakup dobra leasingowanego beneficjentowi w związku z realizacją projektu. W sytuacji, o której mowa powyżej, dowodem poniesienia wydatku jest faktura zakupu wystawiona na leasingodawcę lub równoważny dokument księgowy. W przypadku przedstawienia przez beneficjenta propozycji współfinansowania leasingowanego dobra na niniejszych zasadach, instytucja dokonująca oceny wniosku o dofinansowanie

projektu powinna zwrócić szczególną uwagę, czy zastosowanie tej formy leasingu jest uzasadnione i ekonomicznie efektywne.

17.5. Wydatek związany z nabyciem prawa do używania nieruchomości, środka trwałego bądź wartości niematerialnej lub prawnej przy zastosowaniu techniki finansowania innej niż leasing może być uznany za kwalifikowany pod następującymi warunkami:

- a) wydatki związane z zastosowaniem tej techniki finansowania zostaną wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu lub dokumentacji stanowiącej załącznik do wniosku o dofinansowanie bądź umowy o dofinansowanie projektu, oraz
- b) beneficjent wykaże, iż zastosowanie tej techniki finansowania jest najbardziej efektywną metodą pozyskania danego dobra.

Wydatki niekwalifikowane:

- koszty związane z umową leasingu, a w szczególności: podatek (nie dotyczy podatku od towarów i usług VAT, w przypadku którego obowiązują zasady opisane w pkt 24. *Podatek VAT oraz inne obciążenia publicznoprawne*), marża finansującego, odsetki od refinansowania kosztów, koszty ogólne, opłaty ubezpieczeniowe,
- w przypadku, gdy partnerem beneficjenta jest firma leasingowa (leasingodawca) wydatki poniesione przez beneficjenta (leasingobiorcę) na opłacenie rat związanych z leasingiem tego dobra,
- koszty wymiany części związanych z leasingowanym środkiem trwałym,
- leasing nie zawierający opcji przeniesienia własności na beneficjenta pomocy.

18. Instalacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

Wydatek na instalację środka trwałego jak i wartości niematerialnych i prawnych może być uznany za wydatek kwalifikowany, o ile w ramach tego samego projektu kwalifikowany jest wydatek na nabycie (zakup lub leasing) tego środka trwałego jak i wartości niematerialnej i prawnej.

19. Amortyzacja

19.1. Koszty amortyzacji aktywów, zarówno środków trwałych, jak i wartości niematerialnych i prawnych, kwalifikują się do współfinansowania, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- a) odpisy amortyzacyjne dotyczą aktywów, które są niezbędne do prawidłowej realizacji projektu i bezpośrednio wykorzystywane do jego wdrażania,
- b) kwalifikowana wartość odpisów amortyzacyjnych odnosi się wyłącznie do okresu realizacji danego projektu,
- c) odpisy amortyzacyjne zostały dokonane zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych / ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych,
- d) wydatki poniesione na zakup nie zostały zgłoszone jako wydatki kwalifikowane, ani też nie były współfinansowane z publicznych środków krajowych ani wspólnotowych w ciągu 7 lat poprzedzających

datę dokonania zakupu na potrzeby projektu (dotyczy to sytuacji, w której beneficjent kupuje środek trwały i/lub wartości niematerialne i prawne na potrzeby projektu, ale nie chce, bądź nie może zrefundować kosztów zakupu).

19.2. W przypadku gdy aktywa trwale wykorzystywane są także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowana jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów w celu realizacji projektu – zgodnie z przedstawioną przez beneficjenta i zaakceptowaną przez IZ / IP II MRPO rzetelną metodologią wyliczenia przedmiotowej proporcji.

Wydatki niekwalifikowane:

- W przypadku, o którym mowa w ppkt 19.2. wartość rezydualna (księgową wartość likwidacyjną) aktywów trwałych po zakończeniu realizacji projektu.

20. Roboty budowlane

20.1. Za wydatki związane z robotami/pracami budowlanymi uznaje się wydatki na zakup materiałów budowlanych jak i usług robót budowlanych (np. robót związanych z przygotowaniem terenu pod inwestycję, robót konstrukcyjnych, montażowych, instalacyjnych, rozbiórkowych, ziemnych, wykończeniowych, konserwacyjnych, wzmocnieniowych, naziemnych, napowietrznych). Wydatki na roboty/prace budowlane mogą być uznane za wydatki kwalifikowane, jeśli tak stanowi umowa o dofinansowanie projektu.

20.2. Wydatki na przebudowę urządzeń obcych mogą być uznane za kwalifikowane, jeśli konieczność ich przebudowy wynika z projektu budowlanego.

20.3. Wydatki poniesione na roboty dodatkowe zostaną uznane za kwalifikowane, jeżeli zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

- a) roboty są uzasadnione i niezbędne dla realizacji celu projektu,
- b) roboty były niemożliwe do przewidzenia na etapie przygotowania projektu oraz są obecnie niezbędne do prawidłowego wykonania projektu,
- c) roboty stanowią nie więcej niż 5% wydatków kwalifikowanych projektu wynikających z umowy o dofinansowanie projektu,
- d) dofinansowanie projektu po uwzględnieniu robót dodatkowych nie może przekroczyć kwoty określonej w decyzji IZ o dofinansowaniu projektu.

20.4. Wydatki na opłaty z tytułu zajęcia pasa drogowego mogą być uznane za kwalifikowane, jeśli opłaty te są należne podmiotowi innemu niż beneficjent.

20.5. Wydatki na opłaty za usunięcie drzew lub krzewów związane z realizacją projektów polegających na budowie lub modernizacji infrastruktury drogowej mogą być uznane za kwalifikowane, jeśli opłaty te są należne podmiotowi innemu niż beneficjent, oraz w przypadku wymaganych prawem pozwoleń na ich usunięcie beneficjent udokumentował posiadanie niniejszej zgody.

20.6. Wydatki na odtworzenie nawierzchni drogi poza pasem prowadzonych robót mogą być uznane za kwalifikowane, jeśli obowiązek odtworzenia nawierzchni drogi wynika z zezwolenia na zajęcie pasa drogowego.

20.7. Wydatki związane z uzyskaniem prawa dostępu do terenu budowy mogą być uznane za kwalifikowane jeśli nie jest możliwy swobodny dostęp do terenu budowy z drogi publicznej.

20.8. Koszty i opłaty związane ze składowaniem lub utylizacją materiałów/odpadów powstałych w procesie inwestycyjnym (w szczególności na etapie przygotowywania terenu pod budowę) mogą być uznane za kwalifikowane jeżeli są należne podmiotowi innemu niż beneficjent.

20.9. Wydatki na budowę przyłączy do istniejącej sieci (wodociągowej i kanalizacyjnej) mogą zostać uznane za kwalifikowane jeżeli są niezbędne do realizacji projektu.

20.10. Wydatki na przyłączenie do sieci energetycznej i gazowej mogą zostać uznane za kwalifikowane jeżeli są niezbędne do realizacji projektu oraz beneficjent będzie ich jedynym odbiorcą (z wyłączeniem projektów polegających na budowie sieci).

Wydatki niekwalifikowane:

- wydatki na odszkodowania za zajęcie cudzej nieruchomości na czas prowadzenia robót budowlanych lub za utracone zbiory.

21. Instrumenty finansowe (dokapitalizowanie funduszy)

21.1. W przypadku funduszy zwrotnych za wydatki kwalifikowane uznaje się:

a) Kwotę środków z MRPO przekazaną podmiotowi zarządzającemu funduszem (na wyodrębniony rachunek bankowy) w celu powiększenia lub utworzenia przez ten podmiot funduszu, z którego udzielane będą pożyczki, poręczenia lub inne alternatywne formy finansowania działalności przedsiębiorstw.

b) Koszty zarządzania funduszem zgodnie z art. 43 pkt. 4 Rozporządzenia WE 1828/2006.

21.2. Wydatki kwalifikowane na utworzenie lub dokapitalizowanie funduszy zwrotnych zgodnie z art. 78 ust. 6 rozporządzenia Rady nr 1083/2006, z późn.zm., podlegają weryfikacji podczas częściowego lub całkowitego zamknięcia Programu Operacyjnego; określa się je wówczas jako sumę:

a) wszelkich płatności na inwestycje w przedsiębiorstwa dokonanych z instrumentów inżynierii finansowej;
lub

b) wszelkich udzielonych gwarancji, w tym kwot przeznaczonych na gwarancje przez fundusze gwarancyjne;

c) kwalifikowanych kosztów zarządzania.

Powyższe zapisy oznaczają, iż podczas realizacji projektu należy wykazać, że kapitał przekazany ze środków MRPO został przynajmniej „raz obrócony” (tj. skierowany do przedsiębiorstw) oraz przeznaczony na kwalifikowane koszty zarządzania.

22. Wkład niepieniężny

22.1. Wkład niepieniężny wniesiony na rzecz projektu przez beneficjenta w postaci dóbr lub usług, może stanowić wydatek kwalifikowany w przypadku bezpośredniego wskazania informacji dotyczących poszczególnych pozycji wkładu niepieniężnego we wniosku o dofinansowanie.

22.2. Wkład niepieniężny polega na wniesieniu na rzecz projektu nieruchomości, urządzeń, materiałów (surowców), ekspertyz lub nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy.

22.3. Wkład niepieniężny może zostać uznany za wydatek kwalifikowany pod następującymi warunkami:

a) wartość wkładu niepieniężnego została należycie potwierdzona dokumentami o wartości dowodowej równoważnej fakturom oraz jeśli zaistnieje taka konieczność - zweryfikowana ,

b) w przypadku nieodpłatnej pracy wykonywanej przez wolontariuszy, jej wartość określa się z uwzględnieniem czasu poświęconego na jej wykonanie oraz średniej rynkowej stawki godzinowej lub dziennej za dany rodzaj pracy,

c) wniesienie do projektu wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości jest możliwe, w sytuacji gdy przeznaczenie nieruchomości ulega zmianie wskutek realizacji projektu (oznacza to, iż nieruchomość mogłaby być wykorzystywana na inny cel gdyby projekt nie był realizowany). Dodatkowo, w przypadku wnoszenia wkładu niepieniężnego w postaci nieruchomości zastosowanie mają zasady określone w pkt 14. Podręcznika,

d) wniesiony na rzecz projektu wkład niepieniężny nie był współfinansowany z publicznych środków krajowych lub wspólnotowych w przeciągu 7 lat od daty złożenia przez beneficjenta karty projektu lub wniosku o dofinansowanie projektu.

22.4. W przypadku wniesienia przez beneficjenta wkładu niepieniężnego do projektu kwota dofinansowania w ramach MRPO nie może przekroczyć wartości całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu pomniejszonych o wartość wkładu niepieniężnego.

$$\text{Kwota dofinansowania dla projektu w ramach MRPO} \leq \text{całkowita kwota wydatków kwalifikowanych} - \text{wkład niepieniężny}$$

W przypadku gdy projekt zostanie zrealizowany bez zachowania w/w zasady, beneficjent będzie musiał dokonać zwrotu środków z odsetkami zgodnie z zasadami wynikającymi z umowy o dofinansowanie. Zaleca się zatem by niepieniężny wkład własny został rozliczony przez beneficjenta w ostatnim wniosku o płatność.

22.5. Warunkiem niezbędnym uznania wkładu niepieniężnego za wydatek kwalifikowany jest bezpośrednio wskazanie informacji dotyczących poszczególnych pozycji wkładu niepieniężnego we wniosku o dofinansowanie oraz umowie o dofinansowanie.

22.6 Wkład niepieniężny może być wnoszony jedynie do wysokości wkładu własnego beneficjenta.

22.7 Deklarowanie jako wkładu niepieniężnego, wydatków poniesionych przez beneficjenta w okresie kwalifikowania wydatków nie może służyć omijaniu warunków kwalifikowania wydatków takich jak

zgodność z prawem. Jeżeli beneficjent poniósł wydatek w okresie kwalifikowania wydatków należy dążyć do tego, aby w takiej sytuacji nie deklarować jako kwalifikowany wkładu niepieniężnego, ale wydatek poniesiony przez beneficjenta.

22.8 Wszystkie ograniczenia i wyłączenia dot. kwalifikowania wydatków w ramach poszczególnych Schematów/Działań mają również zastosowanie do dóbr i usług wnoszonych przez Beneficjenta jako wkład niepieniężny.

Np. W ramach Działania 2.1 Schemat B wydatkiem niekwalifikowanym jest zakup środków transportu. Oznacza to, iż środek transportu nie może być przedmiotem wkładu niepieniężnego dla tego Schematu.

Wydatki niekwalifikowane:

- koszt nieruchomości niezabudowanej (gruntu) przekraczający 10% wartości wydatków kwalifikowanych projektu.

23. Wydatki na mieszkalnictwo

23.1. Wydatki poniesione na mieszkalnictwo mogą zostać uznane za kwalifikowane pod następującymi warunkami:

- a) wydatki te muszą zostać poniesione w ramach projektów wpisujących się w lokalne programy rewitalizacji, opracowane w ramach Działania 6.1 Schemat A MRPO,
- b) obszar, na którym realizowany jest projekt spełnia wymogi określone w Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa opracowanych na podstawie art. 47 ust. 1 rozporządzenia 1828/2006.

23.2. Wydatki są ponoszone wyłącznie na:

- a) renowację budynków mieszkalnych wielorodzinnych, tj. :
 - remonty i modernizacje części wspólnych istniejących budynków wielorodzinnych (budynek mieszkalny, w którym występują więcej niż dwa lokale mieszkalne), w tym remont i modernizację części wspólnych budynków z wielkiej płyty,
 - odnowienie następujących elementów budynku: dach, elewacja zewnętrzna, stolarka okienna i drzwiowa, klatka schodowa, korytarze wewnętrzne/zewnętrzne, wejścia i elementy jego konstrukcji zewnętrznej, winda,
 - instalacje techniczne budynku,
 - działania podnoszące efektywność (oszczędność) energetyczną budynku (termomodernizacja).
- b) adaptację i renowację budynków na cele mieszkaniowe dla gospodarstw domowych o niskich dochodach lub osób o szczególnych potrzebach (zgodnie z Ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych, Dz. U. z 2001 r. nr 71 poz. 734 z późn. zm.), tj: przygotowanie do użytkowania socjalnych budynków mieszkalnych poprzez renowację i adaptację budynków istniejących stanowiących własność władz publicznych lub własność podmiotów działających w celach

niezarobkowych. Zaadaptowane pomieszczenia na cele mieszkaniowe są przeznaczone dla gospodarstw domowych o niskich dochodach lub dla osób o szczególnych potrzebach.

Wydatki niekwalifikowane:

- wydatki na budowę nowych budynków mieszkalnych,
- koszty ponoszone w związku z realizacją zadań w zakresie budownictwa mieszkaniowego poza obszarem objętym Programem Rewitalizacji,
- koszty prac w indywidualnych mieszkaniach.

24. Podatek VAT oraz inne obciążenia publicznoprawne

24.1. Podatek od towarów i usług VAT może być uznany za wydatek kwalifikowany w przypadku łącznego spełnienia następujących warunków:

- a) został faktycznie poniesiony przez beneficjenta, oraz
- b) beneficjent nie ma prawnej możliwości odzyskania podatku VAT w myśl przepisów ustawy o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. z późn. zm. Zgodnie z zapisami powyższej ustawy „odzyskanie” podatku przez beneficjenta oznacza prawną możliwość obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub ubieganie się o zwrot podatku.

24.2. Beneficjent zobowiązany jest załączyć do wniosku o dofinansowanie oświadczenie, w którym zadeklaruje, czy w części wydatków kwalifikowanych realizowanego projektu będzie miał możliwość odzyskania podatku VAT. Jeśli podatek VAT zapłacony w związku z dokonaniem wydatku kwalifikowalnego może być częściowo odzyskany, to kwalifikowana jest ta część podatku VAT, która prawnie nie może zostać odzyskana. Istnieje możliwość uznania części podatku VAT za kwalifikowalny, jeżeli Wnioskodawca prowadzi, poza działalnością gospodarczą opodatkowaną podatkiem VAT, również działalność zwolnioną z podatku VAT. Oznacza to, że do każdego wydatku Wnioskodawca powinien podejść indywidualnie, aby określić czy jego poniesienie związane jest z działalnością gospodarczą opodatkowaną podatkiem VAT (podatek VAT niekwalifikowalny), z działalnością zwolnioną z podatku (podatek VAT kwalifikowalny), związane jednocześnie z działalnością gospodarczą opodatkowaną podatkiem VAT i działalnością zwolnioną z podatku VAT. W tym ostatnim przypadku podatek jest kwalifikowalny według proporcji wskazanej przez Wnioskodawcę w Oświadczeniu, w którym podaje, jaką część podatku był w stanie odzyskać, a jakiej nie, w roku poprzedzającym rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Wnioskodawca może przedstawić również informację na ten temat wydaną przez organ podatkowy, jeśli nie jest w stanie samodzielnie wyliczyć proporcji.

Przykłady :

1. Gmina realizuje projekt z zakresu budowy kanalizacji, a po zrealizowaniu przedsięwzięcia będzie jego operatorem i będzie pobierać opłaty od Użytkowników indywidualnych. W tym przypadku VAT nie może być wydatkiem kwalifikowanym.

2. Gmina realizuje projekt z zakresu budowy kanalizacji. Po zrealizowaniu przedsięwzięcia składniki majątku sfinansowanego ze środków pochodzących z MRPO są przekazywane na podstawie umowy dzierżawy gminnej spółce komunalnej.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o VAT, opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlega odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju. Umowa dzierżawy zaliczana jest na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy do świadczenia usług, lub na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy o VAT, stanowi dostawę towarów, o ile spełnione są warunki określone w tym przepisie. Przepis ten określa, iż dzierżawę (najem, leasing) uznaje się za dostawę towarów pod warunkiem, iż umowa nie przewiduje, że w następstwie normalnych zdarzeń przewidzianych tą umową lub z chwilą zapłaty ostatniej raty zostanie przeniesione prawo własności. Zatem, jeżeli umowa dzierżawy nie zawiera takiego warunku tego typu czynność stanowi świadczenie usług. W związku z powyższym w tej sytuacji podatnikowi VAT przysługuje prawo do odliczenia VAT związanego z inwestycją i VAT nie może być wydatkiem kwalifikowanym.

24.3. W przypadku gdy projekt jest realizowany przez konsorcjum, w partnerstwie lub w porozumieniu kwalifikowalność VAT-u odnosi się do partnerów indywidualnie. Oznacza to, iż każdy z podmiotów realizujących projekt, zobowiązany jest do złożenia oświadczenia, w którym zadeklaruje, czy w ramach realizowania swojej części projektu będzie miał możliwość odzyskania podatku VAT .

24.4. Inne obciążenia publicznoprawne mogą zostać uznane za wydatki kwalifikowane, jeśli:

- a) zostały ostatecznie poniesione, oraz
- b) zostały spełnione pozostałe warunki określone w niniejszym Podręczniku.

Wydatki niekwalifikowane:

- podatek VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe, tj. ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.
- podatek VAT, który może zostać odzyskany w części, w oparciu o przepisy krajowe tj. ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, w ramach wydatków kwalifikowanych
- podatek VAT, w przypadku zaniechania odzyskania podatku VAT pomimo takich możliwości prawnych.

C. Wydatki związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą

25. Koszty osobowe pracownika zarządzającego projektem

25.1. Wydatek na wynagrodzenie pracownika zarządzającego projektem (odpowiadającego w szczególności za: koordynację realizacji projektu, monitorowanie i sprawozdawczość projektu, rozliczanie płatności, organizację postępowania przetargowego) zostanie uznany za wydatek kwalifikowany pod następującymi warunkami:

- a) wydatek został poniesiony przez Beneficjenta, w przypadku:

- zaangażowania przez niego nowych osób na potrzeby zarządzania projektem (stosunek pracy, mianowania, powołania),
 - pisemnego oddelegowania, zawarcia umowy cywilnoprawnej lub zmiany zakresu czynności - wcześniej zatrudnionych pracowników, przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa,
- b) pracownik jest zatrudniony wyłącznie do zadań związanych z zarządzaniem projektem lub też przeznacza na zarządzanie projektem określoną część swojego czasu pracy (ustaloną zgodnie z kartami czasu pracy do wydzielonego etatu) lub realizuje zakres zarządzania wskazany w umowie cywilno-prawnej,
- c) umowa o dofinansowanie projektu przewiduje kwalifikowalność kosztów osobowych,
- d) kwota wynagrodzenia nie może znacząco odbiegać od średniego, miesięcznego wynagrodzenia pracownika w danej instytucji.

25.2. Wydatkami kwalifikowanymi mogą być również premie, o ile spełnione są następujące warunki:

- a) zostały przewidziane w regulaminie danej instytucji,
- b) wprowadzono je do regulaminu instytucji co najmniej na 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu,
- c) obejmują potencjalnie wszystkich pracowników danej instytucji.

25.3. Wydatki na obciążenia publicznoprawne, nakładane na pracodawcę w związku z wypłatą wynagrodzenia uznanego za wydatek kwalifikowany, stanowią również wydatki kwalifikowane, o ile zostały poniesione zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie.

25.4. Wydatki określone w ppkt 25.1. - 25.3. nie mogą łącznie przekroczyć 1,5% wydatków kwalifikowanych w ramach projektu.

25.5. Beneficjent po złożeniu wniosku o płatność zawierającego koszty osobowe, może zostać wezwany przez IOK do złożenia oświadczenia, iż wykazane koszty dotyczą wyłącznie pracy związanej z zarządzaniem projektem w ramach MRPO.

25.6. Wydatki związane z kosztami osobowymi winny być należycie udokumentowane tj. beneficjent zobowiązany jest do przedstawienia następujących dokumentów:

- umowy o pracę i opisu stanowiska, określających obowiązki i wymiar etatu pracownika w zakresie realizacji projektu,
- pisemnego oddelegowanie pracownika (w przypadku pracowników etatowych oddelegowanych do pracy na rzecz projektu),
- karty czasu pracy (w przypadku pracownika zatrudnionego w niepełnym wymiarze godzin),
- umowy i rachunku do umowy (w przypadku umów zleceń / o dzieło),
- listy płac (wraz z udokumentowaniem zapłaty wynagrodzenia),
- deklaracji ZUS (wraz z udokumentowaniem zapłaty),
- regulaminu pracy / regulaminu wynagradzania pracowników (w przypadku rozliczania premii).

25.7. Dla obliczenia maksymalnej wysokości wydatku kwalifikowanego wynagrodzeń pracowników związanych z zarządzaniem projektem należy posłużyć się następującą metodą:

- a) zsumować wszystkie wydatki kwalifikowane z wyjątkiem wydatku na wynagrodzenia – otrzymując wielkość „a”,
- b) przyjąć za niewiadomą „x” całkowitą wielkość wydatków kwalifikowanych projektu,
- c) wiedząc, że 98,5% wydatków kwalifikowanych ogółem stanowi wydatek kwalifikowany bez kosztu wynagrodzeń, obliczyć wartość całkowitej kwoty wydatków kwalifikowanych projektu „x”, gdzie $x = a/0,985$,
- d) maksymalnie do 1,5% otrzymanej całkowitej kwoty wydatków kwalifikowanych projektu „x” może stanowić wydatek na wynagrodzenia pracowników.

Przykład:

Wydatki kwalifikowane projektu - bez wydatku na koszty osobowe wynoszą 2 000 000 zł (a).

Wielkość całkowitej kwoty wydatków kwalifikowanych projektu $x=2\ 000\ 000 / 0,985$, czyli $x=2\ 030\ 457$. Wydatek na wynagrodzenie pracownika związanego z zarządzaniem projektem może stanowić maksymalnie 1,5% x czyli do 30 456,85 zł.

Wydatki niekwalifikowane:

- wydatki na wynagrodzenia oraz premie przekraczające łącznie 1,5% wydatków kwalifikowanych w ramach projektu,
- zasiłki i inne świadczenia:
 - ekwiwalent urlopowy,
 - zasiłki i inne świadczenia finansowane ze środków ZUS (np. zasiłek rehabilitacyjny, macierzyński, opiekuńczy, wyrównawczy),
 - zasiłki finansowane z budżetu państwa (zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek rodzinny),
 - zasiłek chorobowy,
 - odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, świadczenia finansowane z ZFŚS (np. wczasy „pod gruszą”, bony żywieniowe, dopłaty do stołówki, itp.),
 - odprawy emerytalno-rentowe,
 - nagrody jubileuszowe,
 - składki na PFRON,
- koszty osobowe na zarządzanie projektem ponoszone przez beneficjenta, dla którego podstawową działalnością jest działalność gospodarcza, z wyłączeniem beneficjentów projektów umieszczonych w IWIPK MRPO.

26. Zarządzanie projektem

26.1. W przypadku, gdy beneficjent powierza czynności związane z zarządzaniem projektem, wynikające z umowy o dofinansowanie (w tym: monitorowanie projektu, rozliczanie płatności, sprawozdawczość) podmiotowi zewnętrznemu wydatek z tym związany może zostać uznany za kwalifikowany, przy założeniu, że beneficjent wskaże w opisie trwałości projektu, iż nie posiada zasobów ludzkich do zarządzania projektem.

26.2. Wydatki na zarządzanie projektem wraz z kosztami osobowymi określonymi w pkt 25 nie mogą przekroczyć łącznie 1,5% wydatków kwalifikowanych w ramach projektu.

26.3. Wydatki na amortyzację środków trwałych służących do zarządzania projektem mogą być uznane za kwalifikowane, z zachowaniem warunków określonych w pkt 19.

Wydatki niekwalifikowane:

- wydatki na zakup środków trwałych służących do zarządzania projektem,
- wydatki na zarządzanie związane z bieżącą (stałą lub okresową) działalnością beneficjenta,
- wydatki na zarządzanie projektem ponoszone przez beneficjenta, dla którego podstawową działalnością jest działalność gospodarcza, z wyłączeniem beneficjentów projektów umieszczonych w IWIPK MRPO.

27. Koszty osobowe pracownika zaangażowanego do bezpośredniej realizacji projektu

27.1. Wydatek na wynagrodzenie pracownika zaangażowanego do bezpośredniej realizacji projektu stanowi kategorię wydatków kwalifikowanych **wyłącznie** w następujących typach projektów:

- projekty z zakresu digitalizacji w ramach Działania 1.2,
- projekty na dokapitalizowanie funduszy zwrotnych w ramach Działania 2.1D
- projekty badawcze w ramach Działania 2.2 Schemat A,
- projekty z zakresu budowy zintegrowanego systemu informacji turystycznej, w tym informacji kulturalnej w ramach Działania 3.1 Schemat A,
- projekty z zakresu konserwacji i zabezpieczenia zbiorów zabytków ruchomych oraz zabytkowych księgozbiorów i archiwaliów w ramach Działania 3.2 Schemat A.
- projekty międzynarodowe w ramach Działania 8.1,
- projekty z zakresu europejskich sieci współpracy, w ramach Działania 8.2
- projekty z zakresu organizacji imprez kulturalnych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym w ramach Działania 3.3 B

27.2. Wydatek na wynagrodzenie pracownika bezpośrednio zaangażowanego do realizacji projektu zostanie uznany za wydatek kwalifikowany pod następującymi warunkami:

a) wydatek został poniesiony przez Beneficjenta, w przypadku:

- zaangażowania przez niego nowych osób na potrzeby realizacji projektu (stosunek pracy, mianowania, powołania, umowa cywilnoprawna – wyłącznie na świadczenie specjalistycznych usług, w tym prawnych i finansowo – księgowych, których wykonanie przez własnych pracowników nie jest możliwe z przyczyn obiektywnych i dających się uzasadnić).
- pisemnego oddelegowania, zawarcia umowy cywilnoprawnej lub zmiany zakresu czynności - wcześniej zatrudnionych pracowników, przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa,

b) pracownik jest zatrudniony wyłącznie do zadań związanych z bezpośrednią realizacją projektu lub też przeznacza na realizację projektu określoną część swojego czasu pracy (ustaloną zgodnie z kartami czasu pracy do wydzielonego etatu) lub realizuje zakres wskazany w umowie cywilno-prawnej,

c) umowa o dofinansowanie projektu przewiduje kwalifikowalność kosztów osobowych,

d) kwota wynagrodzenia nie może znacząco odbiegać od średniego, miesięcznego wynagrodzenia pracownika w danej instytucji.

27.3. Wydatkami kwalifikowanymi mogą być również premie, o ile spełnione są następujące warunki:

- a) zostały przewidziane w regulaminie danej instytucji,
- b) wprowadzono je do regulaminu instytucji co najmniej na 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu,
- c) obejmują potencjalnie wszystkich pracowników danej instytucji.

27.4. Wydatki na obciążenia publiczno – prawne nakładane na pracodawcę w związku z wypłatą wynagrodzenia uznanego za wydatek kwalifikowany oraz pochodne koszty zatrudnienia pracowników wynikające z przepisów prawa pracy, stanowią również wydatki kwalifikowane, o ile zostały poniesione zgodnie z obowiązującymi przepisami.

27.5. Beneficjent po złożeniu wniosku o płatność zawierającego koszty osobowe, może zostać wezwany przez IOK do złożenia oświadczenia, iż wykazane koszty dotyczą wyłącznie pracy związanej z bezpośrednią realizacją projektu w ramach MRPO.

27.6. Wydatki związane z kosztami osobowymi winny być należycie udokumentowane tj. beneficjent zobowiązany jest do przedstawienia następujących dokumentów:

- umowy o pracę i opisu stanowiska, określających obowiązki i wymiar etatu pracownika w zakresie realizacji projektu,
- pisemnego oddelegowanie pracownika (w przypadku pracowników etatowych oddelegowanych do pracy na rzecz projektu),
- karty czasu pracy (w przypadku pracownika zatrudnionego w niepełnym wymiarze godzin),
- umowy i rachunku do umowy (w przypadku umów zleceń / o dzieło),
- listy płac (wraz z udokumentowaniem zapłaty wynagrodzenia),
- deklaracji ZUS (wraz z udokumentowaniem zapłaty),
- regulaminu pracy / regulaminu wynagradzania pracowników (w przypadku rozliczania premii).

Wydatki niekwalifikowane:

- koszty osobowe pracownika zaangażowanego do bezpośredniej realizacji projektu ponoszone w ramach projektów realizowanych w ramach działań/schematów innych niż projekty z zakresu: digitalizacji w ramach Działania 1.2, projekty badawcze w ramach Działania 2.2 Schemat A, oraz projekty z zakresu konserwacji i zabezpieczenia zbiorów zabytków ruchomych oraz zabytkowych księgozbiorów i archiwaliów w ramach Działania 3.2 Schemat A,
- zasiłki i inne świadczenia wskazane jako wydatki niekwalifikowane w pkt 25,
- koszty osobowe ponoszone przez beneficjenta, dla którego podstawową działalnością jest działalność gospodarcza, z wyłączeniem beneficjentów projektów umieszczonych w IWIPK MRPO.

28. Ekspertyzy / audyt

28.1. Wydatki na analizy, opinie i ekspertyzy związane z merytoryczną obsługą projektu mogą być uznane za kwalifikowane, jeśli tak stanowi umowa o dofinansowanie projektu.

28.2. Wydatki na audyt zewnętrzny projektu są wydatkami kwalifikowanymi, gdy audyt jest obligatoryjny tzn. jeżeli wielkość dofinansowania projektu wynosi powyżej 20 mln zł. W sytuacji gdy Beneficjent realizuje poprzez tą samą jednostkę organizacyjną więcej niż 1 projekt o wielkości dofinansowania powyżej 20 mln zł, po przeprowadzeniu audytu pierwszego z realizowanych przez tą jednostkę projektów, którego wyniki raportu są pozytywne, audyt kolejnego projektu nie jest obligatoryjny. Beneficjent powinien przeprowadzić audyt zgodnie z warunkami określonymi w dokumencie „Wytyczne w zakresie obligatoryjnego audytu zewnętrznego projektów o wartości dofinansowania powyżej 20 mln złotych realizowanych w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013” nie wcześniej niż po zrealizowaniu 50% wydatków w ramach projektu i nie później, niż po zrealizowaniu 70% wydatków. W przypadku, gdy ze względu na charakter projektu Beneficjent nie może zachować powyższych warunków, należy tak zaplanować audyt, aby odbył się on w połowie okresu realizacji rzeczowej projektu

Wydatki niekwalifikowane:

- wydatki na nabycie analiz, opinii, ekspertyz związanych z bieżącą (stałą lub okresową) działalnością beneficjenta,
- wydatki na audyt projektu, którego wielkość dofinansowania wynosi poniżej 20 mln zł.

29. Nadzór i zastępstwo inwestycyjne

29.1. Wydatki na nabycie usług związanych z wykonywaniem czynności w ramach nadzoru i/lub prowadzenia inwestycji (np. inspektor nadzoru, nadzór autorski, nadzór konserwatorski, nadzór inwestorski, inżynier kontraktu wg wymagań FIDIC, inwestor zastępczy) nad wykonywanymi robotami budowlanymi stanowią wydatki kwalifikowane pod warunkiem, iż cena ich nabycia nie przekracza wartości rynkowej usług tego rodzaju.

29.2. W przypadku inwestycji obejmującej również koszty niekwalifikowane, wynagrodzenie inspektora nadzoru kwalifikuje się do wsparcia w całości.

29.3. Podmioty sprawujące nadzór i zastępstwo inwestycyjne powinny samodzielnie zapewniać sprzęt i wyposażenie, niezbędne do wykonywania powierzonych im zadań.

29.4. W przypadku, gdy nadzór nad robotami budowlanymi jest realizowany przez posiadających odpowiednie kwalifikacje pracowników beneficjenta, wydatki związane z ich wynagrodzeniem mogą zostać uznane na zasadach określonych w pkt. 25 Podręcznika, z wyłączeniem zapisów ppkt 25.4.

Wydatki niekwalifikowane:

- wydatki poniesione przez beneficjenta na zakup sprzętu i wyposażenia dla podmiotów sprawujących nadzór i zastępstwo inwestycyjne,

- koszty osobowe nadzoru nad robotami budowlanymi ponoszone przez beneficjenta, dla którego podstawową działalnością jest działalność gospodarcza, z wyłączeniem beneficjentów projektów umieszczonych w IWIPK MRPO.

30. Usługi finansowe i zabezpieczenia

30.1. Wydatki na pokrycie opłat związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku bankowego lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku bankowym beneficjenta kwalifikują się do współfinansowania, jeżeli taki obowiązek wynika z umowy o dofinansowanie.

30.2. Wydatki na pokrycie opłat od transakcji finansowych dokonywanych w związku z realizacją projektu (np. opłat od przelewów bankowych) stanowią wydatki kwalifikowane, o ile tak stanowi umowa o dofinansowanie projektu.

30.3. Wydatki poniesione na instrumenty zabezpieczające realizację umowy o dofinansowanie mogą zostać uznane za kwalifikowane, jeśli obowiązek ustanowienia zabezpieczenia wynika z postanowień umowy o dofinansowanie.

30.4. Wydatki poniesione na obowiązkowe ubezpieczenia lub gwarancje mogą być uznane za kwalifikowane, o ile tak stanowi umowa o dofinansowanie projektu.

Wydatki niekwalifikowane:

- prowizje pobierane w ramach operacji finansowych, w tym wymiany walut,
- odsetki od zadłużenia,
- koszty kredytu,
- opłata adiacencka (związana z kosztami budowy urządzeń infrastruktury technicznej rozumianych jak budowa drogi oraz wybudowanie pod ziemią, na ziemi albo nad ziemią przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i telekomunikacyjnych),
- kary umowne, odszkodowania i grzywny, a także wydatki poniesione w związku z procesami sądowymi oraz z realizacją ewentualnych postanowień wydanych przez sąd (z wyjątkiem wydatków związanych z odzyskiwaniem kwot nienależnie wypłaconych po akceptacji IZ MRPO oraz wydatków wynikających z zastosowania procedur odwoławczych).

31. Wydatki na promocję projektu

Wydatki na działania służące informacji o projekcie, wymagane przepisami art. 8 rozporządzenia 1828/2006 oraz inne wydatki na promocję bezpośrednio związane z realizacją projektu mogą zostać uznane za kwalifikowane, o ile tak stanowi umowa o dofinansowanie projektu.

32. Koszty ogólne

32.1. Koszty ogólne stanowią kategorię wydatków kwalifikowanych **wyłącznie** w projektach realizowanych w ramach: Działania 2.1 Schemat D, Działania 2.2 Schemat A, Działanie 3.1 Schemat A, Działania 3.3 Schemat B, Działania 8.1 oraz Działania 8.2.

32.2. Za koszty ogólne uznaje się koszty administracyjne związane z obsługą techniczną projektu, które w całości służą realizacji projektu lub, które zostały poniesione przez beneficjenta, właściwie uzasadnione i skalkulowane, oparte na kosztach rzeczywistych i proporcjonalnie zalokowane do projektu (zgodnie z przedstawioną przez Beneficjenta i zaakceptowaną przez IZ / IP II MRPO rzetelną metodologią wyliczenia wartości kosztów). Są to:

- *opłaty administracyjne za najem pomieszczeń / powierzchni lub czynsz;
- *najem, dzierżawa urządzeń i aparatury wykorzystywanej w celu realizacji projektu;
- *amortyzacja środków trwałych;
- *opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, odprowadzanie ścieków, wywóz śmieci;
- *usługi kserograficzne;
- *usługi pocztowe, telefoniczne (telefony stacjonarne oraz komórkowe), kurierskie, telegraficzne, teleksowe, internetowe;
- *koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych (np. długopisów, papieru, teczek, toneru do drukarek, płyt CD);
- *koszty ubezpieczeń majątkowych;
- *koszty ochrony;
- *koszty sprzątania pomieszczeń (w tym środki do utrzymania czystości pomieszczeń, dezynsekcji, dezynfekcji, deratyzacji pomieszczeń).

Wydatki niekwalifikowane:

- koszty ogólne ponoszone w ramach projektów realizowanych w ramach działań/schematów innych niż: 2.1 D, 2.2 A, 3.1A, 3.3 B, 8.1 i 8.2,
- koszty napraw,
- koszty bieżących remontów najmowanych / dzierżawionych pomieszczeń, powierzchni.

CZĘŚĆ III. RODZAJE WYDATKÓW KWALIFIKOWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁANIACH / SCHEMATACH DLA OSI PRIORYTETOWYCH I-VIII MRPO.

Poniższe zasady stanowią uszczegółowienie kategorii kosztów kwalifikowanych i niekwalifikowanych zamieszczonych w kartach działań w Uszczegółowieniu MRPO, wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego oraz poprzednich rozdziałach niniejszego *Podręcznika*. Wynikają one z zakresu rzeczowego i specyfiki projektów przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych działań / schematów MRPO.

W sytuacji objęcia projektu regułami pomocy publicznej do kosztów kwalifikowanych (w części objętej pomocą publiczną) zalicza się wyłącznie koszty określone we właściwych programach pomocowych.

Priorytet / Działanie / Schemat	Wydatki kwalifikowane	Wydatki niekwalifikowane
Oś Priorytetowa 1. Warunki dla rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy		
Działanie 1.1 Poprawa jakości usług edukacyjnych		
<p>Schemat A Rozwój infrastruktury dydaktycznej szkolnictwa wyższego</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to: Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika • <u>wydatki specyficzne dla danego działania:</u> <p>- zakup pomocy naukowych i dydaktycznych (wyposażenie, sprzęt), traktowany w księgach finansowych beneficjenta jako wydatek bieżący, może zostać uznany za wydatek kwalifikowany w przypadku, gdy koszt jednostkowy danego zakupu wynosi minimum 5 000 zł brutto – w odniesieniu do jednej kategorii wydatków,</p> <p>- wydatki związane z zakupem wyposażenia techniczno-dydaktycznego,</p> <p>- wydatki związane z pracami budowlanymi i wyposażeniem infrastruktury towarzyszącej (np. ciągi komunikacyjne, zaplecze sanitarne, zaplecze techniczne itp.), wyłączenie w przypadku, gdy infrastruktura ta stanowi niezbędny element funkcjonalny projektu polegającego na budowie, rozbudowie, adaptacji lub modernizacji infrastruktury dydaktycznej szkół wyższych lub infrastruktury badawczo-rozwojowej, służącej równocześnie celom dydaktycznym, w tym bibliotek,</p> <p>- wydatki związane z dostosowaniem stanu technicznego istniejącej infrastruktury do wymogów zakupionego wyposażenia, wyłącznie do wysokości 50% wydatków kwalifikowanych projektu polegającego na wyposażeniu bazy dydaktycznej szkół wyższych oraz bazy badawczo-rozwojowej, służącej równocześnie celom dydaktycznym,</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydatki związane z inwestycjami w bazę socjalną (np. bursy, akademiki, stołówki), - wydatki związane z inwestycjami w bazę rekreacyjno-sportową (za wyjątkiem sytuacji, gdy baza jest ściśle związana z danym profilem kształcenia), - wydatki na remonty bieżące i odtworzeniowe, - wydatki na zakup zasobów bibliotecznych (w tym wydatki na zakup książek i księgozbiorów), - wydatki na digitalizację zasobów bibliotecznych.

	<p>- wydatki związane z pracami budowlanymi i wyposażeniem pomieszczeń administracyjnych, biurowych i innych, nie przeznaczonych bezpośrednio na cele dydaktyczne, badawczo-rozwojowe lub biblioteczne do wysokości 30% wydatków kwalifikowanych projektu.</p>	
<p>Schemat B Rozwój infrastruktury kształcenia ustawicznego oraz kształcenia zawodowego</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <p>- wydatki związane z tworzeniem lub zakupem systemów informatycznych wspierających proces dydaktyczny (e-learning), wraz z ich wdrożeniem,</p> <p>- w ramach kosztów promocji projektu integralnie związanych z realizacją inwestycji: stworzenie strony internetowej projektu, folder promocyjny,</p> <p>- zakup pomocy naukowych i dydaktycznych (wyposażenie, sprzęt), traktowany w księgach finansowych beneficjenta jako wydatek bieżący.</p> <p>- wydatki związane z zakupem wyposażenia techniczno-dydaktycznego,</p> <p>- wszelkie wydatki związane z robotami budowlanymi i wyposażeniem infrastruktury towarzyszącej oraz wyposażeniem pomieszczeń administracyjnych – do wysokości 33% wydatków kwalifikowanych projektu,</p> <p>- wydatki związane z dostosowaniem stanu technicznego istniejącej infrastruktury do wymogów zakupionego wyposażenia (np. instalacja środków trwałych jak i wartości niematerialnych i prawnych, zakup systemów informatycznych, nagłośnieniowych itp. – z wyłączeniem robót budowlanych) wyłącznie do wysokości 50% wydatków kwalifikowanych projektu polegającego na wyposażeniu bazy dydaktycznej istniejących lub nowo tworzonych placówek kształcenia ustawicznego lub kształcenia zawodowego,</p> <p>W ramach cross-finansingu kwalifikowane będą wydatki w zakresie szkoleń i doradztwa związanego z zakupywanym sprzętem techniczno-dydaktycznym lub informatycznym takie jak: koszty pracy trenerów i szkoleniowców, koszty najmu sali i cateringu dla uczestników szkolenia, koszty druku i zakupu materiałów szkoleniowych.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- wydatki związane z inwestycjami w bazę socjalną (np. bursy, akademiki, stołówki),</p> <p>- wydatki związane z inwestycjami w bazę rekreacyjno-sportową (za wyjątkiem sytuacji, gdy baza jest ściśle związana z danym profilem kształcenia),</p> <p>- wydatki na remonty bieżące i odtworzeniowe.</p>
Działanie 1.2 Rozwój społeczeństwa informacyjnego		
	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- wydatki na utrzymanie utworzonej infrastruktury i wydatki bieżące, tj. koszt dzierżawy łącz (za wyjątkiem zakupu praw</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>wydatki specyficzne dla danego działania:</u> <ul style="list-style-type: none"> - zakup sprzętu, oprogramowania i licencji oraz wyposażenia (wraz z instalacją i konfiguracją), stanowiącego integralną część projektu tylko w ramach przedsięwzięć związanych z infrastrukturą społeczeństwa informacyjnego, - wydatki na zakup lub leasing środków transportu mogą być kwalifikowalne jedynie w wypadku, gdy środek transportu jest samochodem specjalnym (nr 743 według Klasyfikacji Środków Trwałych) oraz jest niezbędnym elementem projektu i Beneficjent zobowiąże się wykorzystywać go jedynie do celu określonego w projekcie i przedstawi wiarygodną metodę weryfikacji jego wykorzystania, - zakup zasobów wiedzy w formie cyfrowej bądź opłaty licencyjne związane z dostępem do takich zasobów, o ile są niezbędne do realizacji projektu, - wydatki związane z zakupem, budową lub rozbudową systemów i urządzeń służących do digitalizacji zasobów oraz budową platform dystrybucji treści cyfrowych, - koszty związane z zapewnieniem bezpieczeństwa przesyłania danych (np. systemy firewall, IDS, antywirusowe, kontroli dostępu do zasobów systemu), - koszty zakupu sprzętu informatycznego, oprogramowania i licencji, zakupu infomatów, stworzenia strony internetowej, opracowania treści wielojęzycznych (koszt tłumaczeń), wyłącznie w przypadku, gdy są kosztami ponoszonymi w związku z realizacją szerszego projektu typu 2, 3, 4, 5 lub 6 w ramach działania 1.2, - wydatek na nabycie nieodwoływalnego prawa użytkowania (IRU, <i>Indefeasible Right of Use</i>) na okres co najmniej 20 lat (rzeczywiste, długookresowe nabycie uprawnień do wyłącznego użytkowania infrastruktury telekomunikacyjnej), pozwalające na działanie przez Beneficjenta w sferze finansowo – księgowej, jak gdyby był właścicielem infrastruktury, - Wydatek na wynagrodzenie pracownika zaangażowanego do bezpośredniej realizacji projektu-wyłącznie w przypadku projektów z zakresu digitalizacji - poniesiony przez Beneficjenta, w przypadku: <ul style="list-style-type: none"> • zaangażowania przez niego nowych osób na potrzeby realizacji projektu (stosunek pracy, mianowania, powołania, umowa cywilnoprawna – wyłącznie na świadczenie specjalistycznych usług, w tym prawnych i finansowo – księgowych, których wykonanie przez własnych pracowników nie jest możliwe z przyczyn obiektywnych i dających się uzasadnić). • pisemnego oddelegowania, zawarcia umowy cywilnoprawnej lub zmiany zakresu czynności - wcześniej zatrudnionych pracowników, przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa. 	<p>użytkowania włókien światłowodowych w formie prawnej IRU – <i>Indefeasible Right of Use</i>), opłaty za usługi dodatkowe (np. prowadzenie serwisu internetowego, kont poczty elektronicznej, hosting/hoteling serwerów, rejestracja i utrzymanie domen, aktualizacja treści cyfrowej itp.)</p>
--	--	---

	<p>(Dodatkowe warunki uznania wydatku za kwalifikowany określają zapisy punktu 27 niniejszego Podręcznika).</p> <p>- budowa, rozbudowa i/lub przebudowa pomieszczeń i infrastruktury technicznej niezbędnej do realizacji projektu (np. pomieszczenia na serwery).</p> <p>W zakresie objętym cross- financowaniem: W ramach cross-finansingu kwalifikowane będą wydatki w zakresie szkoleń i doradztwa związanego z zakupowanym sprzętem.</p>	
<p>Oś Priorytetowa 2 Gospodarka regionalnej szansy</p> <p>Działanie 2.1 Rozwój i podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw</p>		
<p>Schemat A Bezpośrednie wsparcie inwestycji w MŚP</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – nabycie nieruchomości zabudowanej do 50% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, – wydatki związane z robotami budowlanymi do 50% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, – wydatki związane z nabyciem nieruchomości oraz wydatki związane z robotami budowlanymi łącznie nie mogą przekroczyć 50% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, – usługi prawnicze, ekspertyzy techniczne i finansowe, jeśli są bezpośrednio związane z realizacją przedsięwzięcia objętego wsparciem, w wysokości maksymalnie 5% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, – koszt wdrażania systemów zarządzania w celu spełnienia wymagań europejskich norm ISO, jeśli zgodność z wymaganiami normy ISO zostanie wiarygodnie zweryfikowana i potwierdzona certyfikatem zgodności wydanym przez niezależną jednostkę certyfikującą; do 50% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, Koszty audytu certyfikującego można uznać za kwalifikowane jedynie w przypadku pierwszej certyfikacji. Dopuszcza się uznanie za kwalifikowane kosztu recertyfikacji, ale wyłącznie w przypadku, gdy taka recertyfikacja będzie wiązała się z rozszerzeniem dotychczasowego zakresu certyfikatu o inne systemy zarządzania (np. środowiskowe, bhp). – w przypadku zakupu środków transportu przez podmiot nie wykonujący działalności w zakresie usług transportowych (w tym taki, w której działalność transportowa nie jest działalnością główną) wydatki na zakup lub leasing środków transportu mogą być kwalifikowalne jedynie w wypadku, gdy środek 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydatki związane z przygotowaniem projektu uwzględnione w części II A niniejszego Podręcznika, – w przypadku Wnioskodawcy, którego głównym przedmiotem działalności gospodarczej jest świadczenie usług transportowych, wydatki na zakup lub leasing środków transportu nie są wydatkami kwalifikującymi się do objęcia wsparciem. Podstawową (główną) działalność gospodarczą określa się na podstawie przeważającego, procentowego udziału poszczególnych rodzajów działalności w ogólnej wartości przychodów ze sprzedaży w ostatnim roku obrotowym lub, jeżeli nie jest możliwe zastosowanie tego miernika, na podstawie udziału pracujących, wykonujących poszczególne rodzaje działalności, w ogólnej liczbie pracujących, - wydatki związane z zarządzaniem projektem, - koszty osobowe, - w przypadku wnioskodawcy, którego głównym przedmiotem działalności gospodarczej nie jest świadczenie usług transportowych wydatki na zakup lub leasing środków transportu innych niż wymienione w grupie 743 Klasyfikacji Środków Trwałych lub 76 Klasyfikacji Środków Trwałych i/lub zakupionych i wykorzystywanych w celu innych niż określonym w projekcie, - koszty związane z recertyfikacją systemów zarządzania, która nie prowadzi do rozszerzenia systemów zarządzania w danym przedsiębiorstwie, a stanowi

	<p>transportu jest samochodem specjalnym (nr 743 według Klasyfikacji Środków Trwałych) lub jest pozostałym taborem bezszynowym (nr 76 według Klasyfikacji Środków Trwałych) oraz jest niezbędnym elementem projektu i Beneficjent zobowiąże się wykorzystywać go jedynie do celu określonego w projekcie i przedstawi wiarygodną metodę weryfikacji jego wykorzystania. Zakup środka transportu spełniającego powyższe warunki jest kosztem kwalifikowanym do wysokości 30% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem,</p> <p>- wydatkiem kwalifikowanym w przypadku zakupu przedsiębiorstwa jest wyłączenie cena zakupu składników majątkowych zakupywanego przedsiębiorstwa mieszczących się w katalogu wydatków kwalifikowanych (kategorie kosztów oraz limity) określonych dla niniejszego schematu. Składniki majątkowe zakupywanego przedsiębiorstwa muszą być wycenione zgodnie z zasadami rachunkowości, i przedstawione we wniosku o dofinansowanie w sposób umożliwiający zidentyfikowanie i ocenę kwalifikowalności i celowości każdego wydatku.</p> <p>W przypadku wybrania projektu do dofinansowania, warunkiem uznania kosztów za kwalifikowane jest dokonanie wyceny wartości godziwej składników majątku dokonanej przez uprawnionego rzeczoznawcę (wycena musi zostać dokonana do momentu złożenia wniosku o płatność).</p>	<p>jedynie cykliczny audyt certyfikujący,</p> <p>- koszty certyfikacji dla projektów, w ramach których nie przewiduje się wdrożenia systemów zarządzania,</p> <p>- koszty pośrednio związane z audytem certyfikującym, takie jak: koszty dojazdów, zakwaterowania, wyżywienia audytorów przeprowadzających certyfikację,</p> <p>- wartość firmy zakupywanego przedsiębiorstwa (tj. różnica między ceną zakupu przedsiębiorstwa a wartością godziwą).</p>
<p>Schemat B Wspólne przedsięwzięcia i tworzenie powiązań kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorstwami, w tym tworzenie klastrów</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nabycie nieruchomości zabudowanej do 50% całkowitych kosztów kwalifikujących się do objęcia wsparciem, - wydatki związane z robotami budowlanymi do 50% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, - wydatki związane z nabyciem nieruchomości niezabudowanej (gruntu) i nieruchomości zabudowanej oraz wydatki związane z robotami budowlanymi łącznie nie mogą przekroczyć 50% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, - zakup wartości niematerialnych i prawnych polegających m.in. na uzyskaniu patentu, nabyciu licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej do wysokości 30% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, - usługi prawnicze, ekspertyzy techniczne i finansowe, jeśli są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją przedsięwzięcia objętego wsparciem do wysokości 10% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, - doradztwo w zakresie opracowania planów rozwoju i ekspansji powiązań kooperacyjnych/klastrów dla projektów do wysokości 30% całkowitych kwalifikujących się do objęcia wsparciem, 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydatki związane z przygotowaniem projektu uwzględnione w części II A niniejszego Podręcznika, - zakup środków transportu, - leasing środków transportu, - wydatki związane z zarządzaniem projektem, - koszty osobowe, - wydatki związane z podróżami, zakwaterowaniem, dietami w przypadku działań promocyjnych (powiązania kooperacyjnego/klastra) obejmujących udział w wystawach i targach, konferencjach i seminariach, - zakup usług doradczych, takich jak usługi doradztwa podatkowego, prawnicze lub reklamowe, które stanowią element stałej lub okresowej działalności przedsiębiorcy lub są związane z bieżącymi wydatkami operacyjnymi przedsiębiorcy.

	<p>- działania promocyjne (powiązania kooperacyjnego/ klastra) w szczególności seminaria, konferencje, udział w targach, spotkaniach branżowych i wystawach do wysokości 20% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem (z wyłączeniem podróży, diet, zakwaterowania)</p>	
<p>Schemat C Dotacje dla instytucji otoczenia biznesu</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to: Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika • <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u> <ul style="list-style-type: none"> - specjalistyczne usługi doradcze bezpośrednio związane z realizacją przedsięwzięcia objętego wsparciem, w wysokości maksymalnie 5% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, - koszty opracowania koncepcji nowych sieci instytucji otoczenia biznesu w zakresie zasad ich funkcjonowania, rodzajów świadczonych usług, określania grup docelowych, do wysokości 30% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, - promocja projektu zgodna z Rozporządzeniem (WE) 1828/2006 oraz działania informacyjno – promocyjne instytucji otoczenia biznesu, pod warunkiem, że w działaniach tych przekazywana jest informacja o wsparciu finansowym pochodzącym z Unii Europejskiej, do wysokości 15% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem. <p>W zakresie objętym cross-finansingiem: Koszty szkoleń specjalistycznych, pracowników wnioskodawcy, związanych bezpośrednio z realizacją projektów o charakterze inwestycyjnym, rozumianych jako szkolenia polegające na przekazywaniu wiedzy głównie i bezpośrednio związanej z obecnym lub przyszłym stanowiskiem pracownika w przedsiębiorstwie oraz na przekazywaniu umiejętności, których wykorzystanie w innym przedsiębiorstwie lub obszarze zatrudnienia jest możliwe tylko w ograniczonym stopniu lub w ogóle nie jest możliwe, do wysokości 5% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem. W szczególności kwalifikowane będą: wynagrodzenia oraz koszty podróży kadry szkoleniowej, koszty podróży osób szkolonych.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydatki związane z przygotowaniem projektu uwzględnione w części II A niniejszego Podręcznika, - wydatki związane z zakupem nieruchomości - zakup środków transportu, - leasing środków transportu, - wydatki związane z zarządzaniem projektem, - koszty osobowe, - zakup usług doradczych, takich jak usługi doradztwa podatkowego, prawnicze lub reklamowe, które stanowią element stałej lub okresowej działalności przedsiębiorcy lub są związane z bieżącymi wydatkami operacyjnymi przedsiębiorcy, - koszty szkoleń ogólnych rozumianych jako szkolenia polegające na przekazywaniu wiedzy, która nie jest wyłącznie lub głównie związana z obecnym lub przyszłym stanowiskiem pracownika w przedsiębiorstwie, lecz przekazujące umiejętności, które można wykorzystać w innym przedsiębiorstwie lub obszarze zatrudnienia, - koszty szkoleniowe związane z: kosztami zakwaterowania; kosztami osobowymi po stronie uczestników szkolenia; amortyzacja narzędzi i wyposażenia w zakresie, w jakim są wykorzystywane wyłącznie na potrzeby projektu szkoleniowego.
<p>Schemat D Wsparcie funduszy zwrotnych, przeznaczonych dla przedsiębiorstw</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wydatki na dokapitalizowanie funduszu wynikające z realizacji projektu uwzględnione w części II B niniejszego Podręcznika (podpunkt 21.1. lit a) na zasadach tam określonych, dotyczące: - Instrumentów finansowych, • Wydatki na zarządzanie funduszem wynikające z realizacji projektu uwzględnione w części II B i II C niniejszego Podręcznika na zasadach tam określonych, dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> - Zakupu środków trwałych 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wydatki związane z przygotowaniem projektu uwzględnione w części II A niniejszego Podręcznika, 2. wydatki związane z realizacją projektu uwzględnione w części II B niniejszego Podręcznika dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> - Nabycia nieruchomości; - Robót budowlanych; - Wkładu niepieniężnego;

	<ul style="list-style-type: none"> - Zakupu wartości niematerialnych i prawnych - Leasingu oraz innych technik finansowania nieruchomości, środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych - Instalacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych - Amortyzacji - Instrumentów finansowych - Obligatoryjnego audytu zewnętrznego projektu przeprowadzonego na zasadach określonych w pkt. 28.2 niniejszego Podręcznika - Podatku VAT oraz innych obciążeń publicznoprawnych - Kosztów osobowych pracownika zaangażowanego do bezpośredniej realizacji projektu <p>(Dodatkowe warunki uznania wydatku za kwalifikowany określają zapisy punktu 27 niniejszego Podręcznika).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Usług finansowych i zabezpieczeń - Wydatków na promocję - Kosztów ogólnych <p>Wyżej wymienione wydatki, składają się na koszty zarządzania funduszem określone zgodnie z art. 43 pkt. 4 Rozporządzenia WE 1828/2006, z późn.zm.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Wydatków na mieszkalnictwo; <p>3. wydatki związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą uwzględnione w części II C niniejszego Podręcznika dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kosztów osobowych pracownika zarządzającego projektem; - Zarządzania projektem; - Ekspertyz/ audytu (z wyłączeniem obligatoryjnego audytu zewnętrznego projektu przeprowadzanego na zasadach określonych w pkt. 28.2 Podręcznika); - Nadzoru i zastępstwa inwestycyjnego.
Działanie 2.2 Wsparcie komercjalizacji badań naukowych		
<p>Schemat A Projekty badawcze</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika dotyczące usług finansowych i zabezpieczeń oraz wydatków związanych z promocją projektu <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Wydatek na wynagrodzenie personelu projektu zaangażowanego do bezpośredniej realizacji projektu badawczego - poniesiony przez Beneficjenta, dla którego podstawową działalnością nie jest działalność gospodarcza. <p>(Dodatkowe warunki uznania wydatku za kwalifikowany określają zapisy punktu 27 niniejszego Podręcznika),</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koszty bieżącej działalności bezpośrednio związanej z realizacją badań, w szczególności wynikające z: <ol style="list-style-type: none"> a) umowy najmu; b) zakupu usług: komunikacyjnych, komunalnych, grzewczych, dostawy i przesyłu energii elektrycznej, c) innych kosztów eksploatacji pomieszczeń; d) zakupu materiałów i środków eksploatacyjnych; e) odpłatnego korzystania z maszyn i urządzeń, aparatury, wyposażenia technicznego dla prac biurowych, wykorzystywanych w celu realizacji projektu. <p>Koszty bieżącej działalności, o której mowa powyżej (z wyjątkiem najmu pomieszczeń z przeznaczeniem na prowadzenie prac badawczych, odpłatnego korzystania</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>a) Wydatki związane z przygotowaniem projektu uwzględnione w części II A niniejszego Podręcznika.</p> <p>b) Wydatki związane z realizacją projektu uwzględnione w części II B niniejszego Podręcznika dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nabycia nieruchomości, - robót budowlanych, - zakupu środków transportu, - leasingu środków transportu, - instrumentów finansowych, - wydatków na mieszkalnictwo. <p>c) Wydatki związane z zarządzaniem projektem i jego obsługą uwzględnione w części II C niniejszego Podręcznika dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kosztów osobowych pracownika zarządzającego projektem, - zarządzania projektem, - kosztów osobowych innych niż wynagrodzenie personelu projektu, ekspertyz/audytu, - nadzoru i zastępstwa inwestycyjnego, - koszty napraw i bieżących remontów, najmowanych/ dzierżawionych urządzeń i aparatury oraz pomieszczeń/powierzchni.

	<p>z maszyn i urządzeń oraz aparatury badawczej wykorzystywanych w celu realizacji projektu badawczego) ograniczone są limitem do 10% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wydatki związane z realizacją badań wykonywanych przez organizacje badawcze na zlecenie przedsiębiorstw, na podstawie stosownej umowy; - Koszt zakupu usług doradczych wykorzystywanych wyłącznie dla potrzeb realizacji badań, nabytych ze źródeł zewnętrznych po cenach rynkowych, na podstawie stosownej umowy zawartej z organizacją badawczą lub pracownikiem organizacji badawczej, do wysokości 30% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem. 	
<p>Schemat B Projekty inwestycyjne przedsiębiorstw z zakresu B +R</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika • <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u> <ul style="list-style-type: none"> - wydatki związane z robotami budowlanymi do 30% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, - koszty modernizacji posiadanej aparatury naukowo-badawczej, urządzeń i innych składników wyposażenia laboratoriów, - koszt wdrażania systemów zarządzania, w tym akredytacji laboratoriów, w celu spełnienia wymagań europejskich norm ISO, jeśli zgodność z wymaganiami normy ISO zostanie wiarygodnie zweryfikowana i potwierdzona certyfikatem zgodności wydanym przez niezależną jednostkę certyfikującą i jeśli wdrożenie jest bezpośrednio związane z realizacją projektu; do 50% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, Koszty audytu certyfikującego można uznać za kwalifikowane jedynie w przypadku pierwszej certyfikacji. Dopuszcza się uznanie za kwalifikowane kosztu recertyfikacji ale wyłącznie w przypadku, gdy taka recertyfikacja będzie wiązała się z rozszerzeniem dotychczasowego zakresu certyfikatu o inne systemy zarządzania (np. środowiskowe, bhp). - wydatki na zakup usług doradczych i transfer wiedzy w zakresie eksploatacji infrastruktury badawczej, wykorzystywanych w ramach projektu do wysokości 10% całkowitych wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem, - wydatkiem kwalifikowanym w przypadku zakupu przedsiębiorstwa jest wyłączenie cena zakupu składników majątkowych zakupywanego przedsiębiorstwa mieszczących się w katalogu wydatków kwalifikowanych (kategorie kosztów oraz limity) określonych dla niniejszego schematu. Składniki majątkowe zakupywanego przedsiębiorstwa muszą być 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydatki związane z przygotowaniem projektu uwzględnione w części II A niniejszego Podręcznika, - nabycie nieruchomości, - zakup środków transportu, - leasing środków transportu, - koszty osobowe, - wydatki związane z zarządzaniem projektem, - koszty ekspertyz/ audytu, - koszty związane z recertyfikacją systemów zarządzania, która nie prowadzi do rozszerzenia systemów zarządzania w danym przedsiębiorstwie, a stanowi jedynie cykliczny audyt certyfikujący, - koszty certyfikacji dla projektów, w ramach których nie przewiduje się wdrożenia systemów zarządzania, - koszty pośrednio związane z audytem certyfikującym, takie jak: koszty dojazdów, zakwaterowanie, wyżywienie audytorów przeprowadzających certyfikację, - wartość firmy zakupywanego przedsiębiorstwa (tj. różnica między ceną zakupu przedsiębiorstwa a wartością godziwą).

	<p>wycenione zgodnie z zasadami rachunkowości, w szczególności warunkiem uznania ich za kwalifikowane jest dokonanie wyceny wartości godziwej składników majątku (wycena musi zostać dokonana do momentu złożenia wniosku o płatność, w przypadku wybrania projektu do dofinansowania).</p>	
<p>Oś Priorytetowa 3. Turystyka i przemysł kulturowy Działanie 3.1 Rozwój infrastruktury turystycznej</p>		
<p>Schemat A Budowa regionalnego systemu informacji turystycznej</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty związane z przygotowaniem portalu internetowego - koszty przygotowania i dystrybucji nieodpłatnych publikacji i materiałów promocyjnych - koszty związane z oznakowaniem turystycznym regionu nierozzerwalnie związane z realizacją projektu - koszty kampanii promocyjnej projektu - koszty ogólne (koszty administracyjne) związane z obsługą techniczną projektu, które w całości służą realizacji projektu lub, które zostały poniesione przez beneficjenta, właściwie uzasadnione i skalkulowane, oparte na kosztach rzeczywistych i proporcjonalnie zalokowane do projektu (zgodnie z przedstawioną przez Beneficjenta i zaakceptowaną przez IZ MRPO rzetelną metodologią wycenienia wartości kosztów). Są to: <ul style="list-style-type: none"> • opłaty administracyjne za najem pomieszczeń, powierzchni plenerowej, powierzchni wystawienniczej lub czynsz; • amortyzacja środków trwałych; • opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, odprowadzanie ścieków, wywóz śmieci; • usługi kserograficzne; • usługi pocztowe, telefoniczne (telefony stacjonarne oraz komórkowe), kurierskie, telegraficzne, teleksowe, internetowe; *koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych (np. długopisów, papieru, teczek, tonera do drukarek, płyt CD); • koszty ubezpieczeń majątkowych; • koszty ochrony; • koszty sprzątnięcia pomieszczeń (w tym środki do utrzymania czystości pomieszczeń, dezynsekcji, dezynfekcji, deratyzacji pomieszczeń), - koszty podróży oraz zakwaterowania beneficjenta [zakup biletów, w tym transportu miejskiego, bilety lotnicze w klasie ekonomicznej i opłaty lotniskowe, publiczne środki transportu (bilety kolejowe, autobusowe w II klasie). <p>Koszty te muszą być niezbędne z punktu widzenia</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty bieżące jednostki – np. koszty utrzymania i administracji strony internetowej,

	<p>realizacji projektu i odnosić się wyłącznie do projektu, muszą być udokumentowane (np. bilety kolejowe, lotnicze, karty pokładowe, faktury hotelowe, rachunki za żywienie), muszą mieścić się w granicach zdrowego rozsądku i być rozliczone z uwzględnieniem odpowiednich przepisów krajowych wspólnotowych w tym zakresie, jak również uwzględniać zasady wynikające z właściwych wytycznych.</p> <p>Z uwagi na specyfikę projektu dopuszcza się wykorzystanie samochodu osobowego jako środka umożliwiającego dojazd do miejsc realizacji projektu. Kwalifikowane będą wydatki poniesione na paliwo według stawek krajowych za 1km:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ryczałt na przejazdy, • zakup paliwa do samochodu służbowego wraz z kartą drogową oraz kalkulacją wartości zużytego paliwa do odbycia podróży służbowej związanej z realizacją projektu. <p>- wydatek na wynagrodzenie pracownika zaangażowanego do bezpośredniej realizacji projektu z zakresu budowy zintegrowanego systemu informacji turystycznej, w tym informacji kulturalnej - poniesione przez Beneficjenta, dla którego podstawową działalnością nie jest działalność gospodarcza, w przypadku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaangażowania przez niego nowych osób na potrzeby realizacji projektu (stosunek pracy, mianowania, powołania, umowa cywilnoprawna – wyłącznie na świadczenie specjalistycznych usług, w tym prawnych i finansowo – księgowych, których wykonanie przez własnych pracowników nie jest możliwe z przyczyn obiektywnych i dających się uzasadnić). • pisemnego oddelegowania, zawarcia umowy cywilnoprawnej lub zmiany zakresu czynności - wcześniej zatrudnionych pracowników, przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa. <p>(Dodatkowe warunki uznania wydatku za kwalifikowany określają zapisy punktu 27 niniejszego Podręcznika),</p> <p>W zakresie objętym cross-financingiem: koszty związane ze szkoleniami pracowników punktów informacji turystycznej w wysokości do 15 % wartości współfinansowania wspólnotowego projektu ,</p> <ul style="list-style-type: none"> - prace trenerów i szkoleniowców; - najem sali i cateringu dla uczestników szkolenia, - druk i zakup materiałów szkoleniowych. 	
<p>Schemat B Inwestycje w obiekty i infrastrukturę uzdrowiskową</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <ul style="list-style-type: none"> • <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u> <p>- wydatki poniesione na inwestycje w granicach obszaru, któremu został nadany status uzdrowiska. Realizowane będą wyłącznie projekty, które będą wynikać z Planów Rozwoju Uzdrowisk,</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty bieżące jednostki np. koszty utrzymania i administracji strony internetowej, etc. - koszty związane z realizacją projektów nie objętych Planem Rozwoju Uzdrowiska.

	- w przypadku realizacji przez beneficjenta - jst - dwóch projektów w ramach Schematu, wydatek poniesiony na opracowanie Planu Rozwoju Uzdrowiska może zostać uznany za wydatek kwalifikowany tylko jednokrotnie.	
Schemat C Rozwój produktów i oferty turystycznej regionu	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> w części II A niniejszego Podręcznika w części II B niniejszego Podręcznika w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <p>- Wydatki na inwestycje z zakresu gastronomii realizowane w obiekcie turystycznym i będące jego częścią lub stanowiące część szerszego projektu z zakresu turystyki.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>-koszty bieżące jednostki np. koszty utrzymania i administracji strony internetowej, etc.,</p> <p>- wydatki poniesione na realizację prostego produktu turystycznego,</p> <p>- wydatki na inwestycje w poprawę bazy noclegowej oraz przystosowanie obiektów zabytkowych do celów turystycznych,</p> <p>- wydatki na inwestycje w infrastrukturę kulturalną, kongresową i wystawienniczą mające charakter metropolitalny o wartości powyżej 20 mln zł, planowane do realizacji na obszarze Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego,</p> <p>- wydatki na inwestycje związane z zaspokajaniem potrzeb społeczności lokalnych w zakresie infrastruktury rekreacyjnej lub sportowo-edukacyjnej (np. hale sportowe).</p>
Schemat D Inwestycje w poprawę bazy noclegowej oraz przystosowanie obiektów zabytkowych do celów turystycznych	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> w części II A niniejszego Podręcznika w części II B niniejszego Podręcznika w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <p>- Wydatki na inwestycje z zakresu gastronomii realizowane w obiekcie turystycznym i będące jego częścią lub będące częścią szerszego projektu z zakresu turystyki.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>-koszty bieżące jednostki – np. koszty utrzymania i administracji strony internetowej, koszty zatrudnienia pracowników etc.,</p> <p>- wydatki na inwestycje w bazę noclegową realizowane na terenie miasta Krakowa,</p> <p>- wydatki na inwestycje w bazę noclegową o charakterze agroturystycznym i w gospodarstwach prowadzonych przez rolników.</p>
Działanie 3.2 Rozwój produktu dziedzictwa kulturowego		
Schemat A Dziedzictwo kulturowe i rewaloryzacja układów przestrzennych	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> w części II A niniejszego Podręcznika w części II B niniejszego Podręcznika w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <p>- zakup środków trwałych niezbędnych do realizacji projektu, m.in gablot, konstrukcji, systemów wystawienniczych, oświetlenia, urządzeń multimedialnych/ interaktywnych,</p> <p>-zakup eksponatów nieruchomych, np. obiektów</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- wydatki na projekty polegające na kompleksowej renowacji i rewitalizacji zabytkowych centrów miast, ukierunkowane na ożywienie społeczno-gospodarcze, w tym również pośrednio turystyczne, danego obszaru, gdyż będą realizowane w oparciu o programy rewitalizacji w ramach Działania 6.1,</p> <p>- zakup eksponatów ruchomych, dzieł sztuki na ekspozycję,</p> <p>- wydatki/koszty związane z realizacją projektu który nie spełnia warunku</p>

	<p>architektury drewnianej do skansenów,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydatek na wynagrodzenie pracownika zaangażowanego do bezpośredniej realizacji projektu z zakresu konserwacji i zabezpieczenia zbiorów zabytków ruchomych oraz zabytkowych księgozbiorów i archiwaliów - poniesione przez Beneficjenta, w przypadku: <ul style="list-style-type: none"> • zaangażowania przez niego nowych osób na potrzeby realizacji projektu (stosunek pracy, mianowania, powołania, umowa cywilnoprawna – wyłącznie na świadczenie specjalistycznych usług, w tym prawnych finansowo – księgowych, których wykonanie przez własnych pracowników nie jest możliwe z przyczyn obiektywnych i dających się uzasadnić). • pisemnego oddelegowania, zawarcia umowy cywilnoprawnej lub zmiany zakresu czynności - wcześniej zatrudnionych pracowników, przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa. (Dodatkowe warunki uznania wydatku za kwalifikowany określają zapisy punktu 27 niniejszego Podręcznika). 	<p>ogólnodostępności po zakończeniu działań w ramach projektu (zgodnie z definicją w Uszczegółowieniu MRPO).</p>
<p>Schemat B Dziedzictwo przyrodnicze</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <p>- Wydatki na opłaty za usunięcie drzew lub krzewów związane z realizacją projektów.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- wydatki/koszty związane z realizacją projektu który nie spełnia warunku ogólnodostępności po zakończeniu działań w ramach projektu (zgodnie z definicją w Uszczegółowieniu MRPO).</p>
Działanie 3.3 Instytucje Kultury		
<p>Schemat A Rozwój infrastruktury kulturalnej</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to :</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <p>- zakup środków trwałych niezbędnych do realizacji projektu, m.in. gablot, konstrukcji, systemów wystawienniczych, oświetlenia, urządzeń multimedialnych / interaktywnych, ekranów zewnętrznych.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>-zakup książek, księgozbiorów do bibliotek,</p> <p>- zakup eksponatów ruchomych, dzieł sztuki na ekspozycję.</p>
<p>Schemat B Organizacja imprez kulturalnych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- koszt organizacji imprez zlokalizowanych poza obszarem Województwa Małopolskiego,</p>

	<p>- koszty ogólne (koszty administracyjne) związane z obsługą techniczną projektu, które w całości służą realizacji projektu lub, które zostały poniesione przez beneficjenta, właściwie uzasadnione i skalkulowane, oparte na kosztach rzeczywistych i proporcjonalnie zalokowane do projektu (zgodnie z przedstawioną przez Beneficjenta i zaakceptowaną przez IZ MRPO rzetelną metodologią wyliczenia wartości kosztów). Są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> *opłaty administracyjne za najem pomieszczeń, powierzchni plenerowej, powierzchni wystawienniczej lub czynsz; *amortyzacja środków trwałych; *opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, odprowadzanie ścieków, wywóz śmieci; *usługi kserograficzne; *usługi pocztowe, telefoniczne (telefony stacjonarne oraz komórkowe), kurierskie, telegraficzne, telexowe, internetowe; *koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych (np. długopisów, papieru, teczek, toneru do drukarek, płyt CD); *koszty ubezpieczeń majątkowych; *koszty ochrony; *koszty sprzątnięcia pomieszczeń (w tym środki do utrzymania czystości pomieszczeń, dezynsekcji, dezynfekcji, deratyzacji pomieszczeń), <p>- koszty usług zewnętrznych (w tym usług artystyczno-kulturalnych, usług promocyjnych i usług reklamowych, ekspertyz, studiów, opracowań, badań, tłumaczeń, usług informatycznych, itp.),</p> <p>- wydatki „wewnętrzne” beneficjenta związane z wynagrodzeniem pracowników zatrudnionych w danej instytucji i zaangażowanych w realizację projektu</p> <p>-koszty podróży oraz zakwaterowania beneficjenta [zakup biletów, w tym transportu miejskiego, bilety lotnicze w klasie ekonomicznej i opłaty lotniskowe, publiczne środki transportu (bilety kolejowe, autobusowe w II klasie), bilety promowe, noclegi oraz diety], których suma nie jest wyższa niż 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu (liczonych do całkowitej wartości wydatków kwalifikowanych w tej wersji wniosku która stanowiła załącznik do umowy dofinansowania projektu). Koszty muszą być rozliczone z uwzględnieniem odpowiednich przepisów krajowych w tym zakresie³,</p> <p>-koszty organizacji imprez kulturalnych (koszty transportu, ubezpieczenia eksponatów w trakcie transportu, najem środka trwałego lub odpisy</p>	<p>- nagrody np. pieniężne, fantowe,</p> <p>- koszty bieżących remontów najmowanych/ dzierżawionych pomieszczeń / powierzchni.</p>
--	---	--

³ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz.U.2002. Nr 236.1990), Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju (Dz.U.,2002 Nr 236, poz. 1991).

	<p>amortyzacyjne dotyczące środka trwałego, niezbędnego do prawidłowej realizacji projektu i bezpośrednio wykorzystywane do jego wdrożenia, za okres w którym sprzęt był wykorzystywany w celu realizacji projektu, z uwzględnieniem zapisów kwalifikowalności amortyzacji, najem sali, wynajęcie tłumacza, druk materiałów, koszty obsługi technicznej imprezy itp.),</p> <p>-koszty promocji projektu integralnie związane z jego realizacją (ogłoszenia prasowe, dodatki do gazet lub czasopism, ulotki, broszury, itp.),</p> <p>- pozostałe koszty będące w ścisłym związku z organizacją imprezy (np. koszty opłat za jednokrotne wykorzystanie materiałów, w przypadku gdy nie ma potrzeby nabycia praw autorskich).</p>	
Oś Priorytetowa 4. Infrastruktura dla rozwoju gospodarczego		
Działanie 4.1 Rozwój infrastruktury drogowej		
<p>Schemat A Drogi o znaczeniu regionalnym</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <p>- zakup sprzętu i wyposażenia nierozdzielnie związanego z funkcjonowaniem projektu,</p> <p>- prace wykończeniowe, w tym wykonanie umocnień i zieleni przydrożnej,</p> <p>-przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją, w tym m.in.: linii elektroenergetycznej, teletechnicznej, kanalizacji sanitarnej, sieci gazowej, ciepłowniczej, wodociągowej, urządzeń wodnych melioracji, urządzeń podziemnych specjalnego przeznaczenia, torów tramwajowych, kolejowych i przejazdów kolejowych, jeśli zgodnie z obowiązującym prawem przywrócić poprzedniego stanu lub dokonanie zmiany należy do zarządcy drogi,</p> <p>- oświetlenie uliczne/drogowe - wyłącznie gdy zadanie polegające na zapewnieniu oświetlenia ulicznego/drogowego należy do zadań beneficjenta lub, w przypadku gdy projekt realizowany jest w porozumieniu, zadanie polegające na zapewnieniu oświetlenia ulicznego/drogowego należy do uczestnika porozumienia.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- zakup środków transportu lub sprzętu ruchomego związanego z utrzymaniem stanu drogi i obsługi ruchu po realizacji projektu (np. urządzeń do odśnieżania, malowania pasów itp.),</p> <p>- wydatki na zakup sprzętu służącego do realizacji projektu (np. budowa, modernizacja, przebudowa dróg).</p>
<p>Schemat B Drogi w miastach na prawach powiatu</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to :</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- zakup środków transportu lub sprzętu ruchomego związanego z utrzymaniem stanu drogi i obsługi ruchu po realizacji projektu (np. urządzeń do odśnieżania, malowania pasów itp.),</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u> <p>- zakup sprzętu i wyposażenia nierozdzielnie związanego z funkcjonowaniem projektu,</p> <p>- prace wykończeniowe, w tym wykonanie umocnień i zieleni przydrożnej,</p> <p>- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją, w tym m.in.: linii elektroenergetycznej, teletechnicznej, kanalizacji sanitarnej, sieci gazowej, ciepłowniczej, wodociągowej, urządzeń wodnych melioracji, urządzeń podziemnych specjalnego przeznaczenia, torów tramwajowych, kolejowych i przejazdów kolejowych, jeśli zgodnie z obowiązującym prawem przywrócić poprzedniego stanu lub dokonanie zmiany należy do zarządcy drogi,</p> <p>- oświetlenie uliczne/drogowe - wyłącznie gdy zadanie polegające na zapewnieniu oświetlenia ulicznego/drogowego należy do zadań beneficjenta lub, w przypadku gdy projekt realizowany jest w porozumieniu, zadanie polegające na zapewnieniu oświetlenia ulicznego/drogowego należy do uczestnika porozumienia.</p>	<p>- wydatki na zakup sprzętu służącego do realizacji projektu (np. budowa, modernizacja, przebudowa dróg).</p>
<p>Schemat C Drogi powiatowe</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to :</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <ul style="list-style-type: none"> • <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u> <p>- zakup sprzętu i wyposażenia nierozdzielnie związanego z funkcjonowaniem projektu,</p> <p>- prace wykończeniowe, w tym wykonanie umocnień i zieleni przydrożnej,</p> <p>- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją, w tym m.in.: linii elektroenergetycznej, teletechnicznej, kanalizacji sanitarnej, sieci gazowej, ciepłowniczej, wodociągowej, urządzeń wodnych melioracji, urządzeń podziemnych specjalnego przeznaczenia, torów tramwajowych, kolejowych i przejazdów kolejowych, jeśli zgodnie z obowiązującym prawem przywrócić poprzedniego stanu lub dokonanie zmiany należy do zarządcy drogi,</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- zakup środków transportu lub sprzętu ruchomego związanego z utrzymaniem stanu drogi i obsługi ruchu po realizacji projektu (np. urządzeń do odśnieżania, malowania pasów itp.),</p> <p>- wydatki na zakup sprzętu służącego do realizacji projektu (np. budowa, modernizacja, przebudowa dróg).</p>
Działanie 4.2 Zwiększenie roli transportu zbiorowego w obsłudze regionu		
<p>Schemat A Transport miejski</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to :</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <ul style="list-style-type: none"> • <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u> 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- Wydatki na zakup używanego taboru autobusowego oraz wydatki na zakup nowego taboru autobusowego - autobusy miejskie nie spełniające wymogu obniżonej emisji zanieczyszczeń a także zakup taboru który nie spełnia (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa) wymogów</p>

	<p>- wydatki poniesione na nabycie nowego taboru autobusowego, wyłącznie nowe autobusy miejskie o zmniejszonej emisji zanieczyszczeń,</p> <p>- zakup niezbędnego dla realizacji projektu sprzętu i wyposażenia w zakresie transportu publicznego,</p>	<p>bezpieczeństwa, środowiskowych, technicznych.</p>
<p>Schemat B Tabor kolejowy</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to :</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <p>- wydatki na zakup taboru kolejowego służącego pasażerskim przewozom regionalnym.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- wydatki na zakup taboru kolejowego, który nie spełnia (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa) wymogów bezpieczeństwa, środowiskowych, technicznych.</p>
<p>Schemat C Regionalna sieć kolejowa</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to :</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- zakup środków transportu lub sprzętu ruchomego związanego z utrzymaniem linii kolejowej,</p> <p>- zakup sprzętu służącego do modernizacji linii kolejowej,</p> <p>- wydatki na budowę, przebudowę, modernizację budynków (np. dworców).</p>
Działanie 4.3 Tworzenie i rozwój stref aktywności gospodarczej		
<p>Schemat A Strefy aktywności gospodarczej o powierzchni 2-20 ha</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to :</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <p>- koszty budowy, przebudowy i modernizacji niezbędnej infrastruktury technicznej oraz dróg na terenie strefy aktywności gospodarczej,</p> <p>- za kwalifikowane mogą zostać uznane wydatki poniesione przez beneficjenta na doprowadzenie do granic strefy aktywności gospodarczej niezbędnej infrastruktury technicznej oraz budowę, przebudowę / modernizację lub rozbudowę drogi/dróg dojazdowych do strefy jednak nie mogą one łącznie stanowić więcej niż 30% wydatków kwalifikowanych projektu,</p> <p>- opłaty za przyłączenie do sieci,</p> <p>- nabycie budynków i koszty z tym związane na potrzeby tworzonego inkubatora przedsiębiorczości,</p> <p>- budowa nowych, rozbudowa, przebudowa istniejących budynków na potrzeby tworzonego inkubatora przedsiębiorczości,</p> <p>- zakup i instalacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych na potrzeby tworzonego inkubatora przedsiębiorczości,</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- zakup środków transportu,</p> <p>- koszty podłączenia indywidualnych użytkowników do wytworzonej w ramach projektu infrastruktury,</p> <p>- wydatki na nabycie budynków i koszty z tym związane oraz zakup pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, jeżeli nie służą tworzonemu inkubatorowi przedsiębiorczości,</p> <p>- wydatki na budowę nowych, rozbudowę, przebudowę istniejących budynków, jeżeli nie służą tworzonemu inkubatorowi przedsiębiorczości,</p> <p>- wydatki poniesione przez Beneficjenta na doprowadzenie do granic strefy aktywności gospodarczej niezbędnej infrastruktury technicznej oraz budowę / przebudowę / modernizację lub rozbudowę dróg dojazdowych do strefy łącznie przekraczające 30% wydatków kwalifikowanych projektu,</p> <p>- wydatki na nabycie nieruchomości niezabudowanej (w tym na nabycie prawa użytkownika wieczystego) lub na nabycie nieruchomości zabudowanej z zamiarem</p>

	<p>- wydatki na nabycie nieruchomości niezabudowanej (w tym na nabycie prawa użytkowania wieczystego) lub na nabycie nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków są kwalifikowane tylko do wysokości 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.</p> <p>W zakresie objętym cross-finansingiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszt pracy trenerów i szkoleniowców, - koszty najmu sali i cateringu dla uczestników szkolenia, - koszty druku i zakupu materiałów szkoleniowych, - koszty działań doradczych. 	<p>wyburzenia stojących na niej budynków przekraczające 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.</p>
<p>Schemat B Strefy aktywności gospodarczej o powierzchni powyżej 20 ha</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty budowy, przebudowy i modernizacji niezbędnej infrastruktury technicznej oraz dróg na terenie strefy aktywności gospodarczej, - za kwalifikowane mogą zostać uznane wydatki poniesione przez beneficjenta na doprowadzenie do granic strefy aktywności gospodarczej niezbędnej infrastruktury technicznej oraz budowę, przebudowę / modernizację lub rozbudowę drogi/dróg dojazdowych do strefy jednak nie mogą one łącznie stanowić więcej niż 30% wydatków kwalifikowanych projektu, - opłaty za przyłączenie do sieci, - nabycie budynków i koszty z tym związane na potrzeby tworzonego inkubatora przedsiębiorczości, - budowa nowych, rozbudowa, przebudowa istniejących budynków na potrzeby tworzonego inkubatora przedsiębiorczości, - zakup i instalacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych na potrzeby tworzonego inkubatora przedsiębiorczości, - wydatki na nabycie nieruchomości niezabudowanej (w tym na nabycie prawa użytkowania wieczystego) lub na nabycie nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków są kwalifikowane tylko do wysokości 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu. <p>W zakresie objętym cross-finansingiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszt pracy trenerów i szkoleniowców, - koszty wynajmu sali i cateringu dla uczestników szkolenia, - koszty druku i zakupu materiałów szkoleniowych, - koszty działań doradczych. 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakup środków transportu, - koszty podłączenia indywidualnych użytkowników do wytworzonej w ramach projektu infrastruktury, - wydatki na nabycie budynków i koszty z tym związane oraz zakup pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, jeżeli nie służą tworzonemu inkubatorowi przedsiębiorczości, - wydatki na budowę nowych, rozbudowę, przebudowę istniejących budynków, jeżeli nie służą tworzonemu inkubatorowi przedsiębiorczości, - wydatki poniesione przez Beneficjenta na doprowadzenie do granic strefy aktywności gospodarczej niezbędnej infrastruktury technicznej oraz budowę / przebudowę / modernizację lub rozbudowę dróg dojazdowych do strefy łącznie przekraczające 30% wydatków kwalifikowanych projektu, - wydatki na nabycie nieruchomości niezabudowanej (w tym na nabycie prawa użytkowania wieczystego) lub na nabycie nieruchomości zabudowanej z zamiarem wyburzenia stojących na niej budynków przekraczające 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu.
Oś Priorytetowa 5. Krakowski Obszar Metropolitalny		
Działanie 5.1 KOM jako ważny węzeł europejskiej przestrzeni badawczej		
	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p>

	<p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego działania:</u></p> <p>wydatki poniesione na opracowanie koncepcji utworzenia i funkcjonowania małopolskich ośrodków innowacji.</p> <p>W zakresie objętym cross- finansowaniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty materiałów szkoleniowych i konferencyjnych, -koszty najmu pomieszczeń do przeprowadzenia szkoleń i konferencji, - koszty wynagrodzenia trenerów i prelegentów, - koszty delegacji osób korzystających ze szkoleń, - koszty dojazdów i zakwaterowania trenerów i prelegentów, - koszty projektów pilotażowych związanych z rozpoczęciem funkcjonowania ośrodka. 	<p>- koszty projektów realizowanych poza terenem Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.</p>
Działanie 5.2 Rozwój funkcji metropolitalnych KOM		
	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego działania:</u></p> <p>- wydatki związane wyłącznie z realizacją projektów mających na celu wzmocnienie i rozwój funkcji metropolitalnych.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- koszty projektów realizowanych poza terenem Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego,</p> <p>- wydatki na wszelkie inwestycje prowadzone w obiektach wykorzystywanych przez administrację publiczną,</p>
Działanie 5.3 Rozwój zintegrowanego transportu metropolitalnego		
Schemat A Rozwój zintegrowanego transportu metropolitalnego	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <p>- zakup środków transportu.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- koszty projektów realizowanych poza terenem Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.</p>
Schemat B Infrastruktura okołolotniskowa	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu</u></p> <p>- Wyłącznie wydatki przeznaczone na infrastrukturę okołolotniskową związaną z transportem.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- koszty projektów realizowanych poza terenem Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.</p>
Oś Priorytetowa 6. Spójność wewnątrzregionalna		
Działanie 6.1 Rozwój miast		

<p>Schemat A Projekty realizowane wyłącznie w ramach programów rewitalizacji</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <p>- w przypadku realizacji przez beneficjenta - jst - dwóch projektów w ramach Schematu, wydatek poniesiony na opracowanie Programu Rewitalizacji może zostać uznany za wydatek kwalifikowany tylko jednokrotnie,</p> <p>- koszty związane z budową i modernizacją infrastruktury drogowej do wysokości 50% wydatków kwalifikowanych projektu,</p> <p>W zakresie objętym cross- finansowaniem (w zakresie szkoleń pracowników zapewniających realizację celów statutowych instytucji mieszczących się w obiektach zrealizowanych w ramach projektów rewitalizacji dofinansowanych z MRPO):</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty materiałów szkoleniowych, - koszty najmu pomieszczeń do przeprowadzenia szkoleń , - koszty wynagrodzenia szkolących, - koszty delegacji osób korzystających ze szkoleń, - koszty dojazdów i zakwaterowania trenerów. 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty związane z realizacją projektów nie objętych programem rewitalizacji, - wydatki na inwestycje dotyczące budowy/rozbudowy/modernizacji hal sportowych oraz sal gimnastycznych przy szkołach, - wydatki na inwestycje dotyczące budowy/rozbudowy/modernizacji basenów, - wydatki na wszelkie inwestycje prowadzone w obiektach wykorzystywanych przez administrację publiczną, - remonty finansowane z wydatków bieżących, - wydatki na budowę, modernizację infrastruktury drogowej stanowiące samodzielny projekt, - wydatki związane z budową, przebudową, rozbudową i modernizacją obiektów infrastruktury opieki zdrowotnej oraz opieki społecznej.
<p>Schemat B Projekty w zakresie rekreacji i sportu</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydatki na inwestycje dotyczące budowy rozbudowy/modernizacji basenów, - remonty finansowane z wydatków bieżących.
Działanie 6.2 Rozwój obszarów wiejskich		
<p>Schemat A Odnowa centrów wsi</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u></p> <p>- koszty związane z budową i modernizacją infrastruktury drogowej do wysokości 50% wydatków kwalifikowanych projektu,</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wydatki na projekty inwestycyjne realizowane na obszarze miejskim gmin miejsko-wiejskich, - wydatki na wszelkie inwestycje prowadzone w obiektach wykorzystywanych przez administrację publiczną, - wydatki na budowę, modernizację infrastruktury drogowej stanowiące samodzielny projekt, - zakup materiałów i wyposażenia innych niż wydatki inwestycyjne, - remonty finansowane z wydatków bieżących, - wydatki na mieszkalnictwo.
<p>Schemat B</p>		<p>W szczególności, wydatki</p>

<p>Infrastruktura społeczna w tym edukacyjna i sportowa</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika 	<p>niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydatki na inwestycje dotyczące budowy rozbudowy/modernizacji basenów, - remonty finansowane z wydatków bieżących,
<p>Działanie 6.3 Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, w tym socjalnego i zdrowotnego</p>		
<p>Schemat A Ochrona zdrowia</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u> - zakup sprzętu medycznego.</p> <p>W zakresie objętym cross- finansowaniem (w zakresie szkoleń personelu, niezbędnych do zapewnienia prawidłowego funkcjonowania zakupywanego sprzętu):</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty materiałów szkoleniowych, -koszty najmu pomieszczeń do przeprowadzenia szkoleń, - koszty wynagrodzenia szkoleń, -koszty delegacji osób korzystających ze szkoleń, - koszty dojazdów i zakwaterowania trenerów. 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - remonty bieżące służące jedynie odtworzeniu stanu istniejącego i nie będące wydatkami inwestycyjnymi, - inwestycje polegające wyłącznie na termomodernizacji budynków wykorzystywanych przez służbę zdrowia.
<p>Schemat B Opieka społeczna</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nabycie nieruchomości, - remonty bieżące służące jedynie odtworzeniu stanu istniejącego i nie będące wydatkami inwestycyjnymi, - wydatki bieżące związane z funkcjonowaniem podmiotów opieki społecznej i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz jednostek świadczących opiekę hospicyjną (hospicjów).
<p>Schemat C Służby ratunkowe</p>	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego schematu:</u> - zakup sprzętu dla potrzeb służb ratowniczych, - zakup środków transportu na cele ratownicze.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydatki na projekty inne niż związane z zakupem sprzętu.
<p>Oś Priorytetowa 7. Infrastruktura ochrony środowiska</p>		
<p>Działanie 7.1 Gospodarka wodno ściekowa</p>		
	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p>

	<p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego działania:</u> zakup nieruchomości niezabudowanej powyżej 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu za zgodą IZ (dla projektów związanych z ochroną środowiska naturalnego),</p> <p>W zakresie objętym cross- finansowaniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty materiałów szkoleniowych i promocyjnych, - koszty najmu pomieszczeń do przeprowadzenia szkoleń, - koszty wynagrodzenia szkolących, -koszty delegacji osób korzystających ze szkoleń, - koszty dojazdów i zakwaterowania trenerów, - tworzenie stron www. 	<ul style="list-style-type: none"> - wydatki związane z budową i modernizacją urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków w aglomeracjach o RLM poniżej 2 000 i powyżej 15 000, - wydatki związane z realizacją projektów związanych z przydomowymi oczyszczalnymi ścieków, - podłączenie do sieci kanalizacyjnych i wodociągowych indywidualnych użytkowników (wydatki na przyłącze⁴ kanalizacyjne i wodociągowe).
Działanie 7.2 Poprawa jakości powietrza i zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii		
	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego działania:</u> - zakup nieruchomości niezabudowanej powyżej 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu za zgodą IZ (dla projektów związanych z ochroną środowiska naturalnego), - koszty prac termomodernizacyjnych stanowiące element szerszej inwestycji – do wysokości 30% wydatków kwalifikowanych projektu</p> <p>- <u>Wydatki specyficzne:</u> - wydatki związane z budową przyłączy do sieci mogą być uznane za kwalifikowane, jeżeli obowiązek ich budowy obciąża na podstawie obowiązujących przepisów prawa beneficjenta. Koszty te będą kwalifikowane w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy rzeczywistym kosztem budowy przyłącza a opłatami za przyłączenie do sieci nałożonymi na podmioty przyłączane do sieci.</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przyłącza do obiektów indywidualnych; instalacje, urządzenia itp. wykorzystywane przez odbiorców, - ekspertyzy, badania np. geologiczne nie związane bezpośrednio z rzeczowym efektem projektu, - koszty związane bezpośrednio z produkcją roślin (łącznie z nabyciem gruntu pod uprawę), - w przypadku projektów realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, gdy użytkownikiem ostatecznym jest użytkownik prywatny: wydatki poniesione na instalacje doprowadzane do obiektu i instalacje oraz urządzenia montowane wewnątrz obiektu w ramach montowania kolektorów słonecznych.
Działanie 7.3 Gospodarka odpadami		
	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika 	

⁴ zgodnie z zapisami art. 2 ust. 5 i 6 *Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*, Dz. U. nr 72, poz. 747). **Przyłącze kanalizacyjne** – odcinek przewodu łączącego wewnętrzną instalację kanalizacyjną w nieruchomości odbiorcy usług z siecią kanalizacyjną za pierwszą studzienką, licząc od strony budynku, a w przypadku jej braku do granicy nieruchomości gruntowej. **Przyłącze wodociągowe** – odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociągową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym.

	<ul style="list-style-type: none"> • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika • <u>wydatki specyficzne dla danego działania:</u> <ul style="list-style-type: none"> - zakup nieruchomości niezabudowanej powyżej 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu za zgodą IZ (dla projektów związanych z ochroną środowiska naturalnego), - zakup środków trwałych stanowiących część wydatków inwestycyjnych, w tym pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów i specjalistyczne samochody do zbierania posegregowanych odpadów. <p>W zakresie objętym cross- finansowaniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty materiałów szkoleniowych i promocyjnych, -koszty najmu pomieszczeń do przeprowadzenia szkoleń, - koszty wynagrodzenia szkolących, -koszty delegacji osób korzystających ze szkoleń, - koszty dojazdów i zakwaterowania trenerów, - tworzenie stron www. 	
Działanie 7.4 Bezpieczeństwo ekologiczne oraz ochrona przed skutkami klęsk żywiołowych		
	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika • <u>wydatki specyficzne dla danego działania:</u> <ul style="list-style-type: none"> - zakup nieruchomości niezabudowanej powyżej 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu za zgodą IZ (dla projektów związanych z ochroną środowiska naturalnego), 	
Oś Priorytetowa 8. Współpraca międzyregionalna		
Działanie 8.1 Promocja Małopolski na arenie międzynarodowej		
	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika • <u>wydatki specyficzne dla danego działania:</u> <ul style="list-style-type: none"> - koszty podróży oraz zakwaterowania beneficjenta [zakup biletów, w tym transportu miejskiego, bilety lotnicze w klasie ekonomicznej i opłaty lotniskowe, publiczne środki transportu (bilety kolejowe, autobusowe w II klasie), bilety promowe, noclegi oraz diety], których suma nie jest wyższa niż 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu (liczonych do całkowitej wartości wydatków kwalifikowanych w tej wersji wniosku, która stanowiła załącznik do umowy dofinansowania projektu). <p>Koszty te muszą być niezbędne z punktu widzenia realizacji projektu i odnosić się wyłącznie do projektu, muszą być udokumentowane (np. bilety kolejowe,</p>	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszty nabycia praw autorskich, w przypadku projektów do zrealizowania których wystarczające jest udostępnienie materiałów do jednokrotnego wykorzystania, - wszelkie opłaty za rezerwacje (np. hotelarskie, linii lotniczych) w sytuacji nieskorzystania z wcześniej zarezerwowanych usług, - koszty bieżących remontów najmowanych/ dzierżawionych pomieszczeń / powierzchni.

	<p>lotnicze, karty pokładowe, faktury hotelowe, rachunki za wyżywienie), muszą mieścić się w granicach zdrowego rozsądku i być rozliczone z uwzględnieniem odpowiednich przepisów krajowych w tym zakresie⁵.</p> <p>W sytuacji niemożności skorzystania ze środków komunikacji zbiorowej (np. w przypadku osób niepełnosprawnych), lub jeśli wymaga tego specyfika projektu dopuszcza się wykorzystanie samochodu osobowego jako środka umożliwiającego dojazd na miejsce realizacji projektu. Kwalifikowane będą wtedy wydatki poniesione na paliwo według stawek krajowych za 1km⁶:</p> <ul style="list-style-type: none"> o ryczałt na przejazdy, o zakup paliwa do samochodu służbowego wraz z kartą drogową oraz kalkulacją wartości zużytego paliwa do odbycia podróży służbowej związanej z realizacją projektu. <p>- koszty organizacji spotkań /impres /koncertów /wystaw /udziału w targach ponoszone na podstawie ważnych umów oraz w oparciu o faktury wystawione przez zewnętrznych dostawców (najem środka trwałego lub odpisy amortyzacyjne dotyczące środka trwałego, niezbędnego do prawidłowej realizacji projektu i bezpośrednio wykorzystywane do jego wdrożenia, za okres w którym sprzęt był wykorzystywany w celu realizacji projektu, z uwzględnieniem zapisów kwalifikowalności amortyzacji, najem sali /pomieszczeń /powierzchni, najęcie tłumacza, koszty publikacji i dystrybucji materiałów promocyjnych, jeśli będą udostępniane bezpłatnie; wynagrodzenia osób występujących, w tym artystów i panelistów; itp.). Koszt najmu sali/pomieszczeń/powierzchni musi być związany bezpośrednio z realizacją projektu oraz beneficjent lub wykonawca musi być bezpośrednim najemcą sali/pomieszczeń/ powierzchni,</p> <p>- koszty techniczne organizacji spotkań /impres /koncertów /wystaw /udziału w targach, w tym m.in. koszty ubezpieczenia, zapewnienia ochrony uczestników o ile jest to wymagane odpowiednimi regulacjami prawnymi,</p> <p>- koszty ogólne (koszty administracyjne) związane z obsługą techniczną projektu, które w całości służą realizacji projektu lub, które zostały poniesione przez beneficjenta, właściwie uzasadnione i skalkulowane, oparte na kosztach rzeczywistych i proporcjonalnie zalokowane do projektu (zgodnie z przedstawioną przez Beneficjenta rzetelną metodologią wyliczenia wartości kosztów). Są to:</p>	
--	--	--

⁵ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz.U.2002. Nr 236.1990), Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju (Dz.U.2002 Nr 236, poz. 1991).

⁶) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy. (Dz. U. z dnia 26 marca 2002 r.).

	<p>*opłaty administracyjne za najem pomieszczeń, powierzchni plenerowej, powierzchni wystawienniczej lub czynsz;</p> <p>*amortyzacja środków trwałych;</p> <p>*opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodną, opłaty przesyłowe, odprowadzanie ścieków, wywóz śmieci;</p> <p>*usługi kserograficzne;</p> <p>*usługi pocztowe, telefoniczne (telefony stacjonarne oraz komórkowe), kurierskie, telegraficzne, teleksowe, internetowe;</p> <p>*koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych (np. długopisów, papieru, teczek, toneru do drukarek, płyt CD);</p> <p>*koszty ubezpieczeń majątkowych;</p> <p>*koszty ochrony;</p> <p>*koszty sprzątnięcia pomieszczeń (w tym środki do utrzymania czystości pomieszczeń, dezynsekcji, dezynfekcji, deratyzacji pomieszczeń).</p> <p>- wydatek na wynagrodzenie pracownika zaangażowanego do bezpośredniej realizacji projektu, w przypadku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaangażowania przez niego nowych osób na potrzeby realizacji projektu (stosunek pracy, mianowania, powołania, umowa cywilnoprawna – wyłącznie na świadczenie specjalistycznych usług, w tym prawnych i finansowo – księgowych, których wykonanie przez własnych pracowników nie jest możliwe z przyczyn obiektywnych i dających się uzasadnić) • pisemnego oddelegowania, zawarcia umowy cywilnoprawnej lub zmiany zakresu czynności – wcześniej zatrudnionych pracowników, przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa <p>- koszty usług zewnętrznych ponoszone na podstawie ważnych umów oraz w oparciu o faktury wystawione przez zewnętrznych dostawców, którym zlecono wykonanie pewnych zadań w ramach projektu (usług promocyjnych, artystyczno-kulturowych, reklamowych, ekspertyz, studiów, opracowań, badań, tłumaczeń, usług informatycznych, badań rynkowych i marketingowych; itp.),</p> <p>- budowa, modyfikacja, rozwój i utrzymanie portali i stron internetowych, administrowanie portalem internetowym powstałym na potrzeby projektu,</p> <p>- wydatki dotyczące nabycia praw autorskich do niezbędnych opracowań, referatów, fotografii, utworów, materiałów publikowanych na CD przeznaczonych do publikacji po spotkaniu/ imprezie/ koncercie/ wystawie; koszty opłat za jednokrotne wykorzystanie materiałów, w przypadku, gdy nie ma potrzeby nabycia praw autorskich,</p> <p>- koszty ponoszone poza obszarem państw członkowskich, w przypadku łącznego spełnienia warunków określonych w ppkt 2.2 niniejszego Podręcznika,</p>	
--	---	--

	<p>- koszty promocji projektu integralnie związane z jego realizacją (ogłoszenia prasowe, dodatki do gazet lub czasopism, ulotki, broszury, itp.</p> <p>- pozostałe koszty będące w ścisłym związku z wdrażanym projektem.</p>	
Działanie 8.2 Budowanie pozycji Małopolski w europejskich sieciach współpracy		
	<p>W szczególności, wydatki kwalifikowane to:</p> <p>Wydatki wynikające z rodzaju projektu uwzględnione:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w części II A niniejszego Podręcznika • w części II B niniejszego Podręcznika • w części II C niniejszego Podręcznika <p>• <u>wydatki specyficzne dla danego działania:</u></p> <p>-koszty podróży, żywienia oraz zakwaterowania beneficjenta i partnerów projektu związane z udziałem w szkoleniach/ konferencjach/ seminariach/ stażach beneficjenta [zakup biletów, w tym transportu miejskiego, bilety lotnicze w klasie ekonomicznej i opłaty lotniskowe, publiczne środki transportu (bilety kolejowe, autobusowe w II klasie), bilety promowe, noclegi oraz diety], których suma nie jest wyższa niż 25% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu (liczonych do całkowitej wartości wydatków kwalifikowanych w tej wersji wniosku, która stanowiła załącznik do umowy dofinansowania projektu).</p> <p>Koszty te muszą być niezbędne z punktu widzenia realizacji projektu i odnosić się wyłącznie do projektu, muszą być udokumentowane (np. bilety kolejowe, lotnicze, karty pokładowe, faktury hotelowe, rachunki za żywienie), muszą mieścić się w granicach zdrowego rozsądku i być rozliczone z uwzględnieniem odpowiednich przepisów krajowych w tym zakresie⁷.</p> <p>W sytuacji niemożności skorzystania ze środków komunikacji zbiorowej (np. w przypadku osób niepełnosprawnych), lub jeśli wymaga tego specyfika projektu dopuszcza się wykorzystanie samochodu osobowego jako środka umożliwiającego dojazd na miejsce realizacji projektu. Kwalifikowane będą wtedy wydatki poniesione na paliwo według stawek krajowych za 1km⁸:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ryczałt na przejazdy, ○ zakup paliwa do samochodu służbowego wraz z kartą drogową oraz kalkulacją wartości zużytego paliwa do odbycia 	<p>W szczególności, wydatki niekwalifikowane to:</p> <p>- koszty związane z uczestnictwem w projekcie podmiotów z regionu spoza państw członkowskich oraz obszaru najbliższych sąsiadów tj. mających wspólną granicę administracyjną z Rzeczpospolitą Polską (ponoszone przez te podmioty, jak i ponoszone przez beneficjenta projektu),</p> <p>- koszty ponoszone poza obszarem państw członkowskich oraz obszarem najbliższych sąsiadów tj. mających wspólną granicę administracyjną z Rzeczpospolitą Polską.</p> <p>- koszty nabycia praw autorskich, w przypadku projektów do zrealizowania których wystarczające jest udostępnienie materiałów do jednokrotnego wykorzystania,</p> <p>- wszelkie opłaty za rezerwacje (np. hotelarskie, linii lotniczych) w sytuacji nieskorzystania z wcześniej zarezerwowanych usług,</p> <p>- koszty bieżących remontów najmowanych/ dzierżawionych pomieszczeń / powierzchni.</p>

⁷ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz.U.2002. Nr 236.1990), Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju (Dz.U.2002 Nr 236, poz. 1991

⁸). Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy. (Dz. U. z dnia 26 marca 2002 r.)

	<p>podróży służbowej związanej z realizacją projektu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koszty organizacji spotkań, ponoszone na podstawie ważnych umów oraz w oparciu o faktury wystawione przez zewnętrznych dostawców (najem środka trwałego lub odpisy amortyzacyjne dotyczące środka trwałego, niezbędnego do prawidłowej realizacji projektu i bezpośrednio wykorzystywane do jego wdrożenia, za okres w którym sprzęt był wykorzystywany w celu realizacji projektu, z uwzględnieniem zapisów kwalifikowalności amortyzacji, najem sali /pomieszczeń, najęcie tłumacza, koszty publikacji i dystrybucji materiałów promocyjnych, jeśli będą udostępniane bezpłatnie; ubezpieczenie; itp.). Koszt najmu sali/ pomieszczeń/ powierzchni musi być związany bezpośrednio z realizacją projektu oraz beneficjent, partner lub wykonawca musi być bezpośrednim najemcą sali/ pomieszczeń/ powierzchni. - Koszty inwestycyjne projektu których suma nie jest wyższa niż 10% całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu (liczonych do całkowitej wartości wydatków kwalifikowanych w tej wersji wniosku która stanowiła załącznik do umowy dofinansowania projektu). - koszty usług zewnętrznych, ponoszone na podstawie ważnych umów oraz w oparciu o faktury wystawione przez zewnętrznych dostawców, którym zlecono wykonanie pewnych zadań w ramach projektu (np. ekspertyz, studiów, opracowań, badań, tłumaczeń, usług informatycznych, promocji projektu, ulotek, broszur, budowa, modyfikacja, rozwój i utrzymanie portali i stron internetowych, administrowanie portalem internetowym), - wydatki dotyczące nabycia praw autorskich do niezbędnych opracowań, referatów, programów komputerowych, utworów, fotografii, materiałów publikowanych na CD przeznaczonych do publikacji po spotkaniu, -koszty opłat za jednokrotne wykorzystanie materiałów, w przypadku, gdy nie ma potrzeby nabycia praw autorskich, - koszty promocji projektu integralnie związane z jego realizacją (ogłoszenia prasowe, dodatki do gazet lub czasopism, ulotki, broszury, itp., - koszty ogólne (koszty administracyjne) związane z obsługą techniczną projektu, które w całości służą realizacji projektu lub, które zostały poniesione przez beneficjenta, właściwie uzasadnione i skalkulowane, oparte na kosztach rzeczywistych i proporcjonalnie zalokowane do projektu (zgodnie z przedstawioną przez Beneficjenta i zaakceptowaną przez IZ MRPO rzetelną metodologią wyliczenia wartości kosztów). Są to: <ul style="list-style-type: none"> *opłaty administracyjne za najem pomieszczeń, powierzchni plenerowej, powierzchni wystawienniczej lub czynsz; *amortyzacja środków trwałych; *opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodną, opłaty przesyłowe, odprowadzanie ścieków, 	
--	---	--

	<p>wywóz śmieci; *usługi kserograficzne; *usługi pocztowe, telefoniczne (telefony stacjonarne oraz komórkowe), kurierskie, telegraficzne, teleksowe, internetowe; *koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych (np. długopisów, papieru, teczek, toneru do drukarek, płyt CD); *koszty ubezpieczeń majątkowych; *koszty ochrony; *koszty sprzątnięcia pomieszczeń (w tym środki do utrzymania czystości pomieszczeń, dezynsekcji, dezynfekcji, deratyzacji pomieszczeń).</p> <p>- wydatek na wynagrodzenie pracownika zaangażowanego do bezpośredniej realizacji projektu, w przypadku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaangażowania przez niego nowych osób na potrzeby realizacji projektu (stosunek pracy, mianowania, powołania, umowa cywilnoprawna – wyłącznie na świadczenie specjalistycznych usług, w tym prawnych i finansowo – księgowych, których wykonanie przez własnych pracowników nie jest możliwe z przyczyn obiektywnych i dających się uzasadnić) • pisemnego oddelegowania, zawarcia umowy cywilnoprawnej lub zmiany zakresu czynności – wcześniej zatrudnionych pracowników, przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa <p>- pozostałe koszty będące w ścisłym związku z wdrażanym projektem.</p>	
--	---	--

CZĘŚĆ IV. RODZAJE WYDATKÓW KWALIFIKOWANYCH W POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁANIACH IX OSI PRIORYTETOWEJ MRPO – POMOC TECHNICZNA.

Do współfinansowania z pomocy technicznej kwalifikują się wydatki bezpośrednio związane z programowaniem, zarządzaniem, wdrażaniem, monitorowaniem, oceną i ewaluacją, audytem i kontrolą oraz promocją i informacją MRPO.

Szczegółowe zasady finansowania wydatków z pomocy technicznej określa *Procedura realizacji działań finansowanych z pomocy technicznej w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013* stanowiąca Załącznik do polecenia służbowego Dyrektora Urzędu.

Działanie 9.1 Wsparcie zarządzania MRPO

W ramach niniejszego działania wydatkami kwalifikującymi się do dofinansowania w ramach pomocy technicznej są w szczególności⁹:

Lp.	Rodzaje działań	Rodzaje wydatków kwalifikujących się do dofinansowania
1.	Zatrudnienie pracowników odpowiedzialnych za programowanie, zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, ocenę i ewaluację, audyt i kontrolę, promocję i informację MRPO oraz działania wspierające (m.in. logistyka, obsługa prawna, finansowa, informatyczna)	<ul style="list-style-type: none"> - płaca zasadnicza, - dodatek funkcyjny, - dodatek specjalny (§ 8, Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zasad wynagradzania pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich Dz.U. z 2005 r., Nr 146, poz. 1223), - dodatek za wieloletnią pracę, - składka na Fundusz Pracy, - składka na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, - nagrody i premie przewidziane w regulaminie wynagrodzeń danej instytucji, - wynagrodzenia chorobowe płacone przez pracodawcę, - dodatkowe wynagrodzenia roczne wraz ze składnikami na ubezpieczenia społeczne i fundusze pozaubezpieczeniowe płacone przez pracodawcę (zgodnie z treścią ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. z 1997 Nr 160, poz. 1080 z późn. zm.)
2.	Podnoszenie kwalifikacji pracowników odpowiedzialnych za programowanie, zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, ocenę, audyt, kontrolę oraz promocję i informację MRPO	<ul style="list-style-type: none"> - zakup usług szkoleniowych i dydaktycznych związanych z zarządzaniem i wdrażaniem funduszy strukturalnych (w tym studiów podyplomowych, studiów doktoranckich, kursów językowych krajowych i zagranicznych, innych szkoleń, seminariów, konferencji, kursów zawodowych, warsztatów itp.), - organizacja staży i wyjazdów studyjnych (krajowych i zagranicznych), - delegacje służbowe (w tym min. koszty przejazdów, wyżywienia, zakwaterowania, diety), - zakup materiałów dydaktycznych

⁹ Przedstawiony katalog wydatków kwalifikowanych w ramach Pomocy Technicznej stanowi listę otwartą, która podczas realizacji i wdrażania MRPO może ulegać modyfikacji. Każdorazowa zmiana będzie regulowana *Procedurą realizacji działań finansowanych z pomocy technicznej w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013* stanowiącą Załącznik do polecenia służbowego Dyrektora Urzędu.

3.	Wydatki dotyczące wsparcia instytucji	<p>i szkoleniowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - archiwizacja i usługi związane z archiwizacją dokumentów, - delegacje krajowe i zagraniczne (w tym min. koszty przejazdów, wyżywienia, zakwaterowania, diety), - opracowanie ekspertyz, analiz, studiów i koncepcji, - kompleksowa organizacja spotkań, - przejazdy, - przygotowanie dokumentacji projektowej, - przygotowanie specyfikacji przetargowej i przeprowadzenie przetargu, - tłumaczenia oraz weryfikacja tłumaczeń, - wynagrodzenia ekspertów i doradztwo specjalistyczne, np. asesorów, - wyżywienie, - zakup, najem, przygotowanie, druk, powielanie, publikacja, i rozpowszechnianie materiałów dydaktycznych, - zakwaterowanie, - zakup i prenumerata prasy i innych publikacji, - wydatki związane z prowadzeniem rachunku bankowego, - zakup biletu „na okaziciela”, - przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń w zakresie MRPO, - ogłoszenia w mediach
4.	Wydatki związane z wyposażeniem, adaptacją pomieszczeń, sprzętem informatycznym	<ul style="list-style-type: none"> - adaptacja, budowa i rozbudowa pomieszczeń biurowych i konferencyjnych, - w przypadku zakupu pomieszczeń biurowych koszty amortyzacji w okresie realizacji MRPO proporcjonalnie do wykorzystania pomieszczeń na potrzeby realizacji zadań z zakresu realizacji MRPO, - najem i utrzymanie pomieszczeń biurowych, - utrzymanie systemu informatycznego np. łącze transmisji danych (łączące lokalizacje Urzędu Raclawicka 56 - Wielicka 72), dostęp do Internetu, usługa konserwacji oprogramowania wspomagającego funkcjonowanie Urzędu, usługa zarządzania, monitoringu i serwisowania sieci rozległej UMWM, - roboty budowlane oraz projektowe, - utrzymanie systemu informatycznego, - najęcie sal, sprzętu multimedialnego i nagłośnienia, - zakup i instalacja oprogramowania i zakup licencji, - zakup lub leasing oraz eksploatacja wyposażenia i urządzeń niezbędnych dla MRPO, - zakup i eksploatacja sprzętu informatycznego, komputerowego, teleinformatycznego, telekomunikacyjnego, audiowizualnego, - zakup materiałów biurowych (również na potrzeby punktów informacyjnych), - zakup wyposażenia biurowego, - zakup materiałów niezbędnych dla realizacji MRPO,

		<ul style="list-style-type: none"> - zakup usług telekomunikacyjnych (w tym zakup telefonów komórkowych i opłaty abonamentowe), pocztowych, kurierskich, itp., - wydatki związane z gromadzeniem, przetwarzaniem i analizowaniem danych, - wydatki związane ze zwiększeniem liczby użytkowników sieci komputerowych np. zakup urządzeń aktywnych (switche – rozbudowa sieci lokalnych LAN w budynkach UMWM), zakup urządzeń bezprzewodowego dostępu do sieci lokalnej i Internetu, - leasing operacyjny samochodów, - ubezpieczenie samochodów służbowych, - najem środków transportu, - niezbędne naprawy środków transportu, - konserwacja i utrzymanie sprzętu i wyposażenia, - opłata abonamentu RTV
5.	Wydatki na przygotowanie do przyszłych interwencji strukturalnych	- wydatki związane z gromadzeniem, przetwarzaniem i analizowaniem danych
6.	Budowa, utrzymanie i rozwój systemu informatycznego monitoringu i kontroli	- przygotowanie i rozbudowa systemu informatycznego monitoringu i kontroli, w tym utrzymanie systemu SIMIK i sieci SIMIK-NET oraz budowa/rozbudowa Regionalnego Systemu Informatycznego na potrzeby MRPO

Działanie 9.2 Działania informacyjne i promocyjne

W ramach niniejszego działania wydatkami kwalifikującymi się do dofinansowania w ramach pomocy technicznej są w szczególności:

Lp.	Rodzaje działań informacyjnych i promocyjnych	Rodzaje wydatków kwalifikujących się do dofinansowania
1.	Punkty informacyjne	<ul style="list-style-type: none"> - uruchomienie i działalność punktów informacyjnych, - najem i utrzymanie pomieszczeń na potrzeby punktów informacyjnych, - przygotowanie specyfikacji przetargowej i przeprowadzenie przetargu, - koszty funkcjonowania sieci informacyjnej w regionie (subregionalne i lokalne punkty informacyjne), - przygotowanie materiałów promocyjnych np. gadżety, elegany, ścianki wystawiennicze itp., - uruchomienie, utrzymanie infolinii i serwisów informacyjnych,
2.	Publikacje, informacje w mediach	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie specyfikacji przetargowej i przeprowadzenie przetargu w celu wyłonienia firmy odpowiedzialnej za wydanie i dystrybucję publikacji lub firmy odpowiedzialnej za kampanię wizerunkową (np. kampanię outdoorową – bilbordy, cilitghty i inne), - opracowanie książki znaków (manuala), - przygotowanie (w tym opracowanie projektu graficznego, zlecenie opracowania tekstu przez firmę z zewnątrz), publikacja i dystrybucja dokumentów programowych, ulotek, broszur, folderów i biuletynów informacyjnych oraz innych materiałów dotyczących realizacji MRPO, - tłumaczenia oraz weryfikacja tłumaczeń, - zakup, opracowanie, druk, powielanie publikacji

		<p>i dystrybucji materiałów informacyjnych i promocyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - nabycie praw autorskich, - prezentacja i promocja przykładów najlepszych praktyk i najlepszych projektów, - promocja portali i stron internetowych, - konferencje prasowe, - przygotowywanie i zamieszczanie informacji, spotów reklamowych i ogłoszeń, linerów w mediach, - realizacja i uczestnictwo w programach i audycjach telewizyjnych i radiowych, - publikacje w mediach elektronicznych np. banery promocyjne na portalach, - przygotowanie prezentacji,
3.	Portale i strony internetowe	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie materiałów w celu zamieszczenia na stronie internetowej, - stworzenie i modyfikacja portalu internetowego, - bieżące uaktualnianie informacji, - utrzymanie i obsługa portalu, - hosting i utrzymanie domen, - opracowanie projektu graficznego strony internetowej, - promocja portali i stron internetowych,
4.	Szkolenia	<ul style="list-style-type: none"> - kompleksowa organizacja seminariów, warsztatów i konferencji, - zakup sprzętu niezbędnego do organizowania szkoleń, konferencji, warsztatów, - najęcie sal, sprzętu multimedialnego i nagłośnienia oraz obsługa techniczna sal, - tłumaczenia oraz weryfikacja tłumaczeń, - delegacje służbowe (w tym m.in. koszty przejazdów, wyżywienia, zakwaterowania, diety) pracowników biorących udział w szkoleniach i wydarzeniach promocyjnych, - przygotowanie specyfikacji przetargowej i przeprowadzenie przetargu w celu wyłonienia firmy odpowiedzialnej za przeprowadzenie szkoleń, opracowanie i dystrybucję materiałów informacyjnych, - koszty poczęstunku dla uczestników szkoleń, - koszty zakwaterowania uczestników szkoleń, - koszty zakupu / powielania materiałów (w tym materiałów pokonferencyjnych, powarsztatowych itp.)
5.	Sprawozdania z działań informacyjnych i ich ocena	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie ekspertyz, analiz, studiów i koncepcji, - tłumaczenia oraz weryfikacja tłumaczeń, - przeprowadzenie badań opinii publicznej
6.	Inne wydatki dotyczące informacji i promocji	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja działań promocyjno – informacyjnych, - obsługa administracyjno – biurowa operacji związanych z komunikacją i promocją, - przygotowanie, modyfikacja i uaktualnienie planu działań promocyjnych i informacyjnych, - przygotowanie, modyfikacja i uaktualnienie strategii promocji i informacji MRPO, - kampanie promujące MRPO lub operacje instrumentów komunikacji i wymiany informacji, - przeprowadzenie badań opinii publicznej, - zakup i prenumerata publikacji,

Wydatki niekwalifikowane dla Działów 9.1 i 9.2

Do współfinansowania nie kwalifikują się następujące kategorie wydatków:

- a) odsetki od zadłużenia, koszty kredytu;
- b) prowizje pobierane w ramach operacji wymiany walut oraz ujemne różnice kursowe, z wyjątkiem projektów współpracy ponadnarodowej;
- c) kary i grzywny, a także wydatki poniesione w związku z procesami sądowymi (z wyjątkiem wydatków związanych z odzyskiwaniem kwot nienależnie wypłaconych po akceptacji Instytucji Zarządzającej MRPO oraz wydatków wynikających z zastosowania procedur odwoławczych) oraz z realizacją ewentualnych postanowień wydanych przez sąd;
- d) wydatek poniesiony na zakup środka trwałego, który był współfinansowany ze środków krajowych lub wspólnotowych w przeciągu 10 lat poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu;
- e) podatek VAT, który może zostać odzyskany w oparciu o przepisy krajowe tj. ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług;
- f) wydatek poniesiony na zakup gruntu przekraczający 10 % wartości całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu w projektach współfinansowanych w ramach EFRR (w przypadku projektów współfinansowanych w ramach EFRR wyższy udział procentowy dopuszczalny jest w projektach związanych z ochroną środowiska naturalnego, za zgodą IZ MRPO);
- g) zakup środków transportu;
- h) opłaty i koszty sądowe z wyjątkiem wydatków związanych z odzyskiwaniem kwot niezależnie wypłaconych po akceptacji IZ MRPO;
- i) wydatki na ulepszenie środków transportu;
- j) wydatki na bieżącą działalność instytucji, jeśli ponoszone są niezależnie od zadań związanych z wdrażaniem instrumentów strukturalnych, w tym w szczególności:
 - elektroniczna ewidencja wejść i wyjść pracowników,
 - konserwacja sprzętu i urządzeń wykorzystywanych na potrzeby całej instytucji niezależnie od funkcjonowania jednostki odpowiedzialnej za realizację instrumentów strukturalnych,
 - ochrona budynku

W szczególności do wydatków niekwalifikowanych należą:

- świadczenia urlopowe w rozumieniu np. świadczeń określanych jako „wczasy pod gruszą” lub inne formy finansowania wypoczynku finansowanego z ZFŚS, jak również inne formy wypłaty dokonywane z tego funduszu (bony żywieniowe, dopłaty do stołówki itp.),
- składki na ZFŚS,
- składki odprowadzane na PFRON,
- zasiłki chorobowe wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- odprawy emerytalno-rentowe,
- opłaty za wstępne badania lekarskie dla zatrudnianych osób,
- koszty badań okresowych,
- koszty badań wstępnych,
- nagrody jubileuszowe,
- zasiłki finansowane z budżetu państwa (zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek rodzinny),
- bony żywieniowe dla pracowników,
- dopłata do okularów,
- koszty usług zdrowotnych.

Niekwalifikowane są również wydatki, które nie wiążą się bezpośrednio z realizacją instrumentów strukturalnych.

Załącznik 1. „Zasady kwalifikowania podatku VAT dla projektów realizowanych w ramach MRPO”

Zasady kwalifikowania podatku VAT, opisane w Podręczniku kwalifikowania wydatków mają zastosowanie dla następujących przypadków:

1. Dla projektów w trakcie realizacji, gdzie VAT jest w całości wydatkiem kwalifikowanym, ale podczas realizacji projektu zaistnieje prawna możliwość jego odzyskania lub jego części, Beneficjent może skorzystać z zasad kwalifikowania podatku VAT, wprowadzonych uchwałą ZWM nr 1456/10 z dnia 7 grudnia 2010 r. pod warunkiem, że wystąpi o stosowne aneksowanie umowy i dokona niezbędnych korekt w dokumentacji projektowej.
Dla projektów w trakcie realizacji, gdzie zmniejszy się poziom VAT-u niekwalifikowanego, beneficjent nie będzie miał możliwości zwiększenia poziomu wydatków kwalifikowanych.
2. Dla projektów w trakcie realizacji, gdzie VAT jest w całości wydatkiem niekwalifikowanym, nie można dokonywać zmiany w projekcie polegającej na włączeniu podatku VAT lub jego części do kosztów kwalifikowanych.
3. Dla projektów zakończonych, w sytuacji, gdy zaistnieje prawna możliwość odzyskania podatku VAT lub jego części czyli wartość podatku VAT, którą Beneficjent ma prawną możliwość odzyskania jest większa niż ujęta w kosztach kwalifikowalnych projektu, to:
 - jeżeli Beneficjent zgłosi ten fakt do IZ MRPO będzie zobligowany do zwrotu dofinansowania odpowiednio do powstałej różnicy
 - jeżeli Beneficjent nie zgłosi tego faktu do IZ MRPO lub nie dokona zwrotu środków niezwłocznie po uzyskaniu prawa do odzyskania podatku VAT lub jego części, to zwrot środków winien być dokonany wraz z odsetkami naliczonymi od dnia, w którym beneficjent nabył prawo do odzyskiwania podatku lub jego części.